

BIBLIATANULMÁNYOK

Példabeszédek könyve

Írta: *Jacques Doukhan*

TANÍTÓI MELLÉKLET

2015. január, február, március

Copyright © Hetednapi Adventista Egyház, 2015

Copyright © *Jacques Doukhan*, 2015

Felelős kiadó: *Ócsai Tamás*

Fordította: *Hegyes-Horváth Csilla*
Lektorálta: *Gyevainé Gerlai Krisztina*
Felelős szerkesztő: *Zarkáné Teremy Krisztina*

Kiadja a Hetednapi Adventista Egyház
2119 Pécel, Ráday u. 12.
Ügyintézés: *Fenyvesi Eszter*
E-mail: eszter@adventista.hu
Telefon: 06-30-664-3000

Nyomdai előkészítés: *Ecsedi Gabriella*

Nyomdai munkálatok: *Szóllósy Műhely*, Debrecen
Felelős vezető: *Szóllósy Botond*

TARTALOM

1. tanulmány: A bölcsesség hívó szava	4
2. tanulmány: A fültől a lábíg	11
3. tanulmány: Élet-halál kérdése	17
4. tanulmány: Istentől jövő bölcsesség	24
5. tanulmány: Az igaz ember áldásai	31
6. tanulmány: Nem minden az, aminek látszik	38
7. tanulmány: Küzdelmek között	45
8. tanulmány: Bölcs szavak	52
9. tanulmány: Igaz szavak	59
10. tanulmány: Álarc mögül	65
11. tanulmány: Hittel élni	71
12. tanulmány: A bölcs ember alázatos	78
13. tanulmány: Nők és bor	85

Ajánlott internetes oldalak:

Generál Konferencia:

- www.adventist.org

Transzeurópai Divízió:

- www.ted-adventist.org

Newbold College:

- www.newbold.ac.uk

Magyar Unió:

- www.adventista.hu

Dunamelléki Egyházterület:

- www.adventista.hu/det

Tiszavidéki Egyházterület:

- www.adventista.hu/tet

Advent Kiadó:

- www.adventkiado.hu

Adventista Teológiai Főiskola:

- www.atf.adventista.hu

Ifjúsági Osztály:

- www.ifiinfo.hu

Reménység Evangélicizációs Központ (REK):

- www.remenyvtv.hu

Bibliatanulmányok:

- www.adventista.hu/bibliatanulmanyok

A bölcsesség hívó szava

A lecke rövid áttekintése

ALAPIGE: Példabeszédek 1:7; 3:5-9

A TANULÓ CÉLJA:

Tudni: Legyünk tudatában a bölcsesség, valamint az Úr féelme fontosságának és értelmének, mint ami alapot képez a bibliai lelkeségnek!

Érezni: Törekedjünk arra a mindennapokban, hogy tudjuk: Isten velünk van!

Cselekedni: Az Isten féelme legyen az életmódunk alapja! Tudatosítsuk magunkban Isten közelségét, és önfegyelmet gyakorolva törekedjünk a kiegyensúlyozott, termékeny és boldog életre!

A TANULMÁNY VÁZLATA:

I. Bölcsesség és az Úr féelme

- A** Hogyan vezet el az istenféelme az igazi tudás és bölcsesség elnyeréséhez?
- B** Hogyan írható körül szavakkal, hogy pontosan mit jelent féelni Istent?
- C** Miért olyan fontos a fegyelem ahhoz, hogy bölcssek legyünk és féljük az Urat?

II. A bölcsesség és a motivációink

- A** Hogyan lehet egyszerre félni és szeretni valakit?
- B** Hogyan tudjuk érzelmileg támogatni azokat, akik eldöntötték, hogy imádják Istent és kinyilatkoztatott akarata szerint élnek? Hogyan erősíthetjük és tarthatjuk fenn az Isten szolgálata iránti elkötelezettségünket?
- C** Mi készíthet arra, hogy Istent tisztelve harmonikus életet éljünk?

III. Bölcsesség és fegyelem

- A** Hogyan tudatosíthatjuk még jobban magunkban, hogy Isten velünk van?

- ⓑ Hogyan húzhatunk világos határokat az életben anélkül, hogy törvénytessékedők lennénk?
- ⓒ Hogyan tudunk fegyelmezett és tartalmas kapcsolatban lenni Istennel?

Összefoglalás: A bölcsesség arra ösztönöz, hogy Isten jelenlétének tudatában éljünk, így képesek leszünk a jó meg a rossz közötti különbségtételre, valamint azt tenni, ami helyes.

TANULÁSI ÚTMUTATÓ

1. LÉPÉS: MOTIVÁLJ!

A lelki növekedés alapja: A *Példabeszédek könyve* bevezetéssel kezdődik, ami hangsúlyozza a bölcsesség fontosságát. A bölcsesség élet fája (3:18; 11:30; 13:12; 15:4), kreatív erő (3:19-20), és sokkal drágább, mint az arany vagy a rubin (3:14-15). Ha nem tudunk különbséget tenni jó és rossz között, nem élhetünk értelmes életet (2:11-16; 3:2, 4, 13, 16, 17). A bölcsesség nem csupán azt jelenti, hogy képesek vagyunk megkülönböztetni a jót a rossztól, hanem hogy követjük is a jót (3:5-9), Istent elfogadva és tisztelve a mindennapjainkban.

Tanítók részére: E heti tanulmányunk segít jobban megérteni az „istenfélelem” valódi jelentését. A *Példabeszédek könyve* éles kontrasztot mutatva állít elénk két jelképes asszonyt: a bölcsét és a bolondot. A könyv pozitív gondolatokkal nyit, motivációként a bölcsességre utalva, hogy helyes ösvényen járjunk és teljes életünk legyen. Ez a bölcsesség felülről jön és az istenfélelemben gyökerezik.

Nyitó kérdések:

- 1) Mi a különbség az aggódo és rettegő félelem, ill. a tisztelet és az imádat félelme között?
- 2) Az összes bibliai könyv közül a *Példabeszédek könyve* kapcsolódik a legszorosabban az istenfélő élethez. Miért olyan hangsúlyos az istenfélelem szerepe a *Példabeszédek könyvében*? Miért függ ez szorosan össze a bölcsesség és a fegyelem fogalmával?
- 3) Hogyan tudjuk istenfélelemre nevelni gyermekeinket?
- 4) Elmélkedjünk a következőn: „A szülők tekintsenek gyermekeikre úgy, mint akiket Isten bízott rájuk azért, hogy a mennyei család szá-

mára neveljék őket. Neveljék őket Isten félelmére és szeretetére, mert »A bölcsesség kezdete az Úr félelme« (Ellen G. White: *Child Guidance*. 23. o.).

2. LÉPÉS: FEDEZD FEL!

Tanítók részére: Akkor tudjuk igazán értékelni és tapasztalni a fontosságát és sürgető voltát Isten hívásának, hogy féljük Őt, amikor valóban megértjük a „félj az Urat” parancs jelentését.

BIBLIAKOMMENTÁR

A bölcsességről szóló igék fő témája az Isten félelme. Nem lehetünk bölcsék enélkül. „Az Úrnak félelme az ismeret kezdete” (Péld 1:7; lásd még: 9:10; Jób 28:28; Zsolt 111:10).

I. Az istenfélelem a kulcs ahhoz, hogy bölcsességet nyerjünk

(Tekintsük át 5Móz 31:12-13 és Péld 3:7 verseit az osztályban!)

Természetünknel fogva nem tudjuk, hogyan kell félni az Urat, ami miatt szem elől is tévesztettük a fontosságát. Következésképpen újra meg kell tanulnunk tapasztalni és át is élni ezt (5Móz 31:12-13). Az Úr félelme nem azt jelenti, hogy rettegünk tőle, hanem hogy tisztelettel és áhítattal, remegve jelenünk meg szentsége előtt. Ő a szeretet és az igazság Istene, ezért csodáljuk, követjük, imádjuk Őt, mert nincs hozzá hasonló (2Móz 34:6-8; Ézs 40:25-29; 44:6-8).

Elmélkedjünk:

- 1) Tanulmányozzuk a csoporttal a Bibliában először előforduló „isten-félelem” kifejezés jelentését! Figyeljük meg Ábrahám szavait Abimélekhez, amikor arról panaszkodott, hogy „*bizony azt gondoltam: nincsen istenfélelem*” Egyiptomban (1Móz 20:11). Ebben a szituációban Ábrahám félte Istent vagy jobban megrémült a királytól? Magyarazzuk meg a választ!
- 2) A Sínai-hegyen Isten szólt, amitől az emberek megrémültek. Mit jelent Mózes megállapítása: „*Ne féljetek; mert azért jött az Isten, hogy titeket megkísértsen, és hogy az ő félelme legyen előttetek, hogy ne vétkezzetek*” (2Móz 20:20)?
- 3) Van egy mondás, ami így hangzik: „Aki letérdel Isten előtt, megáll bárki előtt.” Mit jelent ez?

II. Az istenfélelem különböző meghatározásai

(Tekintsük át 5Móz 10:12-13 és Péld 8:13 verseit az osztályban!)

Az istenfélelem hatására elfogadjuk Isten kegyelmét és válaszolunk rá. Viszont mit jelent ez a gyakorlatban?

- 1) Istent félni azt jelenti, hogy félünk fájdalmat okozni neki.

Amikor egy apától megkérdezték gyermekei: „Apu, milyen legyen az az ember, akivel majd házasságra lépünk?“, a válasza egyszerű volt. „Olyan, aki félne megbántani Istent! Miért? Mert ha félne szomorúságot okozni Istennek, attól is tartana, hogy titeket megbántson! Viszont ha nem tiszteli Istent, titeket sem fog tisztelni!”

A legfontosabb kapcsolat az életünkben az, ami az Atyához fűz, az összes többi különbözik ettől. „Az Úrnak félelme a gonosznak gyűlölése” (Péld 8:13). Az istenfélelem azt jelenti, hogy boldoggá akarjuk Őt tenni, szeretetből, mint egy gyermek, aki keresi, hogyan szerezhet örömet a szüleinek. Túl egyszerű? Figyeljünk Jézus szavaira: „Bizony mondom néktek, ha meg nem tértek és olyanok nem lesztek mint a kis gyermekek, semmiképpen nem mentek be a mennyeknek országába” (Mt 18:3).

- 2) Félni Istent azt jelenti, hogy tiszteljük Őt és az akaratát, valamint az összes döntésünket rá való tekintettel hozzuk meg. Ahogy képtelenek vagyunk mindig a szüleinkre, házastársunkra vagy gyermekünkre gondolni, ugyanúgy nem lehet állandóan Istenről gondolkodni. Mindemellett egy odaadó gyermek, szülő vagy házastárs mindig úgy fogja meghozni a döntéseit, hogy tekintetbe veszi szeretteit és tiszteli őket. Hasonlóképpen nekünk is Istenre való tekintettel kell meghoznunk a döntéseinket, figyelve szavára, törvényére és akaratára. A Bibliában a félelem Isten tiszteletét és imádatát jelenti. „Féljen az Úrtól mind az egész föld, rettegjen tőle minden földi lakó” (Zsolt 33:8; lásd még Préd 8:12, 13; Jer 10:6-7).

- 3) Félni Istent azt jelenti, hogy szeretjük Őt és engedelmeskedünk neki. A modern nyelvekben nem használjuk a szeretetre a félelem kifejezést. Az idők során ez eltűnt, és csak a bibliai héber nyelv őrizte meg: „Most pedig, óh Izráel! mit kíván az Úr, a te Istened tőled? Csak azt, hogy féljed az Urat, a te Istenedet; hogy minden ő utain járj, és szeresd őt, és tiszteljed az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, és teljes lelkedből, megtartván az Úrnak parancsolatait és rendeléseit, amelyeket én ma parancsolok néked, hogy jól legyen dolgod” (5Móz 10:12-13; lásd még Zsolt 103:17)! Félni Istent azt jelenti, hogy szeretetben élünk vele, teljes odaadással és engedelmességgel.

4) Az istenfélelem azt is jelenti, hogy tudatában vagyunk a jelenlétének. Ő mindig lát, nem tudunk elfutni előle, a szemét folyton rajtunk tartja. Istenünk szerető, gondoskodó szülő. *„Ámde az Úr szemmel tartja az őt félőket, az ő kegyelmében bizókat”* (Zsolt 33:18). Az istenfélelem annak a biztos tudata, hogy Isten vigyáz ránk. Teljes bizonyosság, hogy az Ő jelenlétében élünk. Az istenfélelem érdekében élveznünk kell a jelenlétét, érezni a szentségét, remegve kegyelme és szeretete előtt. *„Szent, szent, szent a seregeknek Ura”* (Ézs 6:3; lásd még Zsolt 2:11-12; Fil 2:12-13). Mivel Isten minden szempontból teremtményei fölött áll, nem egyenrangú partnerünk. Nem „érzelgős” Isten, hanem megemésztő tűz, ugyanakkor azonban az odaadó szeretet Istene is.

Beszéljük meg: Dávid hogyan élte meg az Úr félelmét? Elmélkedjünk a szavain! *„Az Úrra néztem szüntelen; mert jobb kezem felől van, meg nem rendülök”* (Zsolt 16:8). Hogyan győzte le félelmeit Zsolt 56:3-4 verse szerint? Vessük össze Zsolt 36:1 és 86:14 versével! Mózes nem félt a fáraó dühétől, csak az élő Istent félte, és *„erős szívé volt, mintha látta volna a láthatatlant”* (Zsid 11:27). Milyen szerepet játszik a hit abban, hogy meglássuk a láthatatlan Istent?

3. LÉPÉS: GYAKOROLJ!

Tanítók részére: A *Példabeszédek könyve* kijelenti, mit kell tennünk: *„féljed az Urat, és kerülj a rosszat”* (3:7)! Beszéljünk arról a csoportban, hogy a rendszeres ima, a naponkénti bibliatanulmányozás és az Isten jóságáról való beszéd miként növelni Isten jelenlétének a tudatát az életünkben!

Elgondolkodtató kérdések:

Milyen eredményes módjai vannak annak, hogy nemet mondjunk a rossznak és kerüljük a helytelen viselkedést? Mi az ellentéte a gonosztól való menekülésnek? Beszéljük meg a csoporttal, mit jelent ez!

Gyakorlati kérdések:

- 1) Hogyan mutathatjuk be a szerető Istent, hálával engedelmeskedve neki mindazért, amit tett és tesz ma is az életünkben?
- 2) Miért döntő a fegyelem szerepe a bölcsesség elnyerésében?

4. LÉPÉS: ALKALMAZD!

Tanítók részére: Tanulmányozzuk a csoporttal a *bölcsesség* szó jelentését! Milyen, azonos jelentéssel bíró, hasonló kifejezéseket említhetünk még meg? A Biblia alapján milyen jellemzői vannak a bölcseségnek? Ebből a szempontból elmélkedjünk a Példabeszédek 2-3. fejezetéről!

Tevékenység: Nem nehéz a *Példabeszédek* könyvében hivatkozásokat találni az istenfélelemre, mert ez az irat egyik hangsúlyos témája. Az egyik angol bibliafordításban (NIV) hatszor találjuk meg a „*féld az Urat*” kifejezést (1:29; 3:7; 8:13; 14:16; 15:33; 24:21); az „*Úr félelme*” szókapcsolat tízszer tűnik fel (1:7; 2:5; 9:10; 10:27; 14:27; 15:16; 16:6; 19:23; 22:4; 23:17). A könyv elismerően szól azokról, akik „*félik az Urat*” (14:2, 26). Befejezőként dicséri az asszonyt, aki „*féli az Urat*” (31:30). A fogalom gyakran megjelenik a bibliai bölcsességirodalomban (Jób, Példabeszédek, Prédikátor), így emelve ki, hogy csak akkor vagyunk bölcsök, ha személyes kapcsolatot ápolunk Istennel. Konkordancia vagy számítógépes bibliai program segítségével keressünk rá, hol és milyen gyakran jelenik meg ez a téma a Biblia más helyein!

HUMPTULIPSBÓL ALEKNAGIKBA

Az élet különösen nehéz volt a nyugat-washingtoni Humptulips városában az 1930-as években. A városka valaha jobb napokat látott, mert a halászok ott próbáltak megélhetést találni.

A Moody család úgy döntött, hogy az édesanya bátyja után költöznek Alaszkába, mert úgy hallották, ott még jól lehet keresni a halászzattal. A hattagú család felkerekedett, és megtette a 4000 kilométeres utat a kanadai határhoz, majd Brit-Kolumbián és Yukonon át az alaszkai Dillinghamig. Onnan a Wood folyón fölfelé haladva érkeztek meg végül az Aleknagik-tó partjához. Igen jó lakóhelyet találtak, ahol felépítettek egy kis faházat. Az édesanya gondoskodott a három kisebb gyermekről, míg az apa és a legidősebb fiú a Bristol-öbölben dolgozott, ami akkoriban a világ egyik legnagyobb lazacélóhelyének számított.

Letelepedésük után néhány hónappal azonban rettenetes tragédia sújtotta a Moody családot. Amint Dillingham felé hajóztak, valahogy mindkét férfi – apa és fia is – a sebes sodrású folyóba esett és megfulladt. Az édesanyának egyedül kellett tovább nevelnie két fiát és a kislányát.

Mivel hívó család voltak, az anya hűségesen megtartotta a családi áhitatot, és szombaton a nagybácsival és annak családjával az istentiszteletet. Az édesanya a halászatot is folytatta két fiával, Lloydal és Rolanddal, akik akkor 14, illetve 13 évesek voltak.

Lloyd és Roland csak ritkán tudtak eljutni az iskolába, hiszen halkereskedőként dolgoztak otthonuk közelében. Miután elérték a felnőttkort, még mindig az általános iskolába jártak. Roland vállalta, hogy reggelen te tüzet rak a kályhába, hogy mire a diákok megérkeznek, meleg legyen.

Ezek a reggelek kiváló alkalmat biztosítottak arra is, hogy Roland megismerkedjen a gyönyörű fiatal tanárnővel, Jackie-vel. Még abban az évben összeházasodtak, és megalapították saját otthonukat Aleknagikban.

Folytatás következik

A fültől a lábig

A lecke rövid áttekintése

ALAPIGE: *Példabeszédek 5:11-13*

A TANULÓ CÉLJA:

Tudni: Értsük meg, hogy a bölcsesség leírása a Példabeszédekben Krisztusra mutat, aki „Isten bölcsessége” (1Kor 1:24).

Érezni: Érezzük át a fájdalmat, amit a szereteteinknek okozunk, ha figyelmen kívül hagyva Isten bölcs tanácsait, oktalan dolgokat követünk el!

Cselekedni: Krisztusban keressük az egyedüli megoldást balga szívünk gyógyítására!

A TANULMÁNY VÁZLATA:

I. „Isten bölcsessége” (1Kor 1:24) maga Krisztus

- A** Miért találni hasonlóságot Izrael és más ókori népek bölcsességirodalma között?
- B** Miért bukott el Izrael újra és újra annak ellenére, hogy ígényt tarthattak Isten felülről jövő bölcsességére?
- C** Sokan tudják, mi a helyes, mégsem azt teszik. Miért?
- D** Miért választotta a keresztény egyház a történelmének mintegy 2000 éve alatt olyan gyakran a „romlás és nyomorúság” (Róm 3:16) útját, noha ismerték Krisztus tanításait?

II. A balgaságra hajló ember fájdalma

- A** Gondoljunk egy olyan bibliai személyre, aki tudta, mi a helyes, mégis az ellenkezőjét tette! Mi lett a következménye?
- B** Előfordult már velünk, hogy tudtuk, valami helytelen, mégis megtettük? Hogyan tud Isten ilyenkor visszaterelni a helyes ösvényre?

III. Keressük Istent!

- A** Mi a magyarázata a világunkban tapasztalható óriási erkölcsi hanyatlásnak, miközben ma sokkal több magasan képzett ember él, mint valaha?
- B** Hogyan hozott változást az életünkbe Krisztus?

Összefoglalás: Bölcsen élhetünk, ha befogadjuk Krisztust, aki új vágyakat ébreszt a szívünkben. Krisztus nélkül belefulladnánk saját ostobaságunkba.

TANULÁSI ÚTMUTATÓ

1. LÉPÉS: MOTIVÁLJ!

A lelki növekedés alapja: Péld 5:11-13 figyelmeztetés mindazoknak, akik az ostobaság útján járnak. A 4-6. fejezet arra hívja az olvasót, hogy figyeljen a lelkiismeret hangjára, mielőtt túl késő lenne. Izráelen kívül is sok nemzetnek voltak bölcsői, és rengeteg példabeszéd valójában az ókori időkből származik: emlékezz a szüleid és az idősebbek tanítására; ne hódolj be káros szenvedélyeknek; ne adj kölcsön pénzt barátoknak; dolgozz keményen és ne élj mihaszna módon. Péld 5:11-13 egyedi módon rámutat, mi okozza népek és emberek vesztét, még ha emberi szempontból nagy bölcsességgel rendelkeznek is. Azért bukhatnak el, mert túl büszkék meghallgatni a feddést. Péld 5:11-13 szerint minél hamarabb megvalljuk: „*gyűlöltem az erkölcsi tanítást*” – elismerve ezáltal, hogy önmagunkban kevesek vagyunk –, annál hamarabb válhatunk bölccsé. Akkor elkerülhetjük a csapást, ami ránk várna.

Tanítók részére: Fontos a testté lett isteni bölcsesség, Krisztus „fényében” olvasni a Példabeszédeket! Máskülönbent e tanácsok csupán száraz alapelvek maradnak. A történelemben egyedül Krisztus tudta mindig a bölcsesség útját választani. A kereszti jó példa Krisztus csodálatra méltó bölcsességére. Krisztus a keresztet választotta, ami mások számára értelmetlennek tűnt. Sokan azért botladoznak, mert a szemükben jobbnak látszik a balgaság útja. Jézus a legjobb példa azzal, ahogyan megélt a Példabeszédekben olvasható bölcsességet.

Nyitó tevékenység: Miért ment végig Jézus a kereszthez vezető úton (lásd Mk 8:31-34)? Miért volt ez bölcs döntés? Mennyit kereshetett volna, ha gyógyításaiért pénzt kér? Mennyiben lenne más a világ, ha sok ember úgy élne, mint Jézus? Ha ingyen tennének jót? Ha még akkor is engedelmeskednének Isten akaratának, ha ebből hátrányuk származna? Ha igazat mondanák a rájuk váró következmények ellenére is?

Megbeszélendő kérdések:

- 1) Miért vesznek fel sokan hiteleket barátok részére? Miért adnak kölcsön pénzt?
- 2) Miért nem dolgoznak hangyaszigorral az emberek, ha a munkájukat nem ellenőrzi senki?

2. LÉPÉS: FEDEZD FEL!

Tanítók részére: Fontos, hogy őszinték legyünk, amikor ezt a leckét tanítjuk. Könnyű alábecsülni, milyen nehéz a *Példabeszédek könyvében* tanított bölcsesség szerint élni. Dávid bölcsességre akarta vezetni Salamont – aki később maga is a bölcsességet tanította és lejegyezte az utóknak a Példabeszédekben –, mégsem mindig tudott az általa tanított bölcsesség fényében élni. Egyikük sem tudott megmaradni a helyes úton. Képzeljük el, mennyivel nehezebb nekünk, hétköznapi embereknek a bibliai bölcsesség által élni. Dávid és Salamon viszont azért tekinthető bölcsnek, mert alázattal és készségesen meghallgatták a feddést és megbánták a bűneiket. Dávidnak volt bölcsessége bevallani a vétkeit, amikor Nátán ezt mondta neki: „*Te vagy az az ember*” (2Sám 12:7)! Gondoljunk bele, milyen helyzetekben mondhatta nekünk Isten az utóbbi időben ezeket a szavakat: „*Te vagy az az ember!*”

BIBLIAKOMMENTÁR

I. A szülők bölcsessége

(Tekintsük át Példabeszédek 4. fejezetét az osztályban!)

A fejezet azzal a képpel indul, hogy egy apa a gyermekének Isten törvényét, a Tóráat tanítja (2. vers). A törvény (5Móz 6:7-9) szülői oktatást igényel. A *Tóra* szó eredetileg „útmutatást” jelent, mivel azonban gyakran úgy fordítják, hogy *törvény*, sokan Mózes törvényét csupán szabályok tömkelegének vélik, pedig ez nem így van. Példabeszédek 4. fejezetében az apa útmutatások formájában, drága ajándékként adja tovább fiának a Tóráat. A boldogság és a siker titkaiként tanítja. Beszédét három részre osztja: 1) felhívás, hogy Isten útján járjunk, ami az Úrnak törvénye (5-13. vers); 2) figyelmeztetés, hogy ne kövessük azokat, akik nem tisztelik Istent (14-17. vers); 3) ígéret, hogy aki feddhetetlen életet él, az életre számíthat, míg akinek cselekedetei és szavai hazugok, halálra jut (18-27. vers). Példabeszédek 4. fejezetében ennél a pontnál érdemes újra felhívni a figyelmet arra, amit Dávid, az apa kijelent: magától senki nem képes a

bölcsesség útját választani. „Mindnyájan elpártoltak tőle, egyaránt megromlottak. Senki sem tesz jót, egyetlen ember sem” (Zsolt 53:3, új prot. ford.; vö. Róm 3:12).

Elmélkedjünk: Hogyan tudjuk úgy tanítani gyermekeinket, hogy megértsék, értékes és drága dolgot kapnak? Mikor éreztük utoljára, hogy valaki értékes tanácsot adott nekünk?

II. Az idegen asszony

(Tekintsük át Példabeszédek 5. fejezetét az osztályban!)

Az idegen asszony, aki az 5. fejezetben szerepel, a bolondságot szimbolizálja. Az apa különösen fontosnak tartja, hogy a fia tartózkodjon az erkölcstelen társaságtól. Az aggodalma a prostituáltaktól és idegen asszonyoktól való tartózkodáson is túlmutat. A paráznság a Bibliában gyakran a lelki hitehagyást vagy az általános erköcstelenséget szimbolizálja (Ézs 57:3; Jer 3:2-9; 13:27; Ez 16; 23; 43:7-9; Hós 1-4; 5:3; 6:10; Náh 3:4; Jel 17:1, 15-16; 19:2). Hasonlóképpen a Példabeszédek 5. fejezetében ábrázolt parázna asszony is a hitehagyást jelképezi. A *bölcsesség* szó a fejezet elején jelenik meg (1. vers), a *bolondság* pedig csak a végén (23. vers). Ez is mutatja az ellentétet a bölcsesség és a bolondság között. Az idegen asszony az 5. fejezetben a balgaságot testesíti meg. A lényeg, hogy a bolondság csábító maszkot visel és élvezetet ígér. A fő üzenet a fejezet közepén található (11-13. vers) egy figyelmeztetéssel, hogy mit fogunk majd mondani végül, ha mégis ostobaságot cselekszünk. „*Miképpen gyűlöltem az erkölcsi tanítást, és a fenyítéket útálta az én elmém*” (5:12). Melyiket választjuk? A balgaság hazug, hízelt szavakkal csalogat, miközben a bölcsesség igaz útmutatással és szerető feddással hív.

Megbeszélendő kérdések: Miért érint olyan kellemetlenül sokszor az igazság? Miért félünk néha az orvostól is, noha tudjuk, hogy nem bántani akar?

III. A rövid- és hosszú távú gondolkodás

(Tekintsük át Péld 6:1-19 verseit az osztályban!)

Péld 6:1-19 négy szakaszból áll. Az első szakasz (1-3. vers) arra figyelmeztet, hogy ne vállaljunk kezességet más adósságáért. Ez a figyelmeztetés arra vonatkozik, amikor az ember igyekszik különböző dolgokat megtenni, csak mert fél, hogy különben elveszíti a barátait. Hosszú

távon azonban biztosan romlásba dönt, ha folyamatosan nyomás hatására teszünk meg dolgokat valaki más kedvéért.

A fejezet második szakaszában (6-11. vers) a rest példázata jelenik meg. A hangyákat állítja elének ez a példabeszéd (6-8. vers). A tanulság az állhatatosság. A hangyák kitartóak és állhatatosak. Előrelátóak és felkészülnek a télre. A rest viszont nem előrelátó és kerül minden kényelmetlenséget.

A harmadik szakasz (12-15. vers) a bolondot úgy nevezi, hogy „*hamis férfiú*” (12. vers). Azzal tölti az idejét, hogy „*gonoszt forral*” és a barátok között „*viszálykodást szít*” (14. vers). Az ilyen ember nem előrelátó, és nem érti meg, hogy „*hirtelen eljő az ő nyomorúsága*” (15. vers). Ekkor nem lesz senki, aki segítene rajta. A negyedik szakasz (16-19. vers) felsorol hét dolgot, amit az Úr gyűlöl. Ebből a felsorolásból kiténik, hogy a bolond azt szereti, amit Isten gyűlöl, sőt élvezetet talál mindannak cselekvésében. Mi másért követnének el az emberek ilyen dolgokat „*minden időben*” (14. vers)?

Fontoljuk meg: Miért néznek sokan szívesen olyan filmeket és tv-műsorokat, amelyekben a hét, Isten által gyűlölt dolog felsorolásában szereplő viselkedési minták jelennek meg?

3. LÉPÉS: GYAKOROLJ!

Tanítók részére: Az Isten által gyűlölt hét dolog listája (Péld 6:16-19) szemléletesen bemutatja, milyen az élet a nagyvárosokban, különösen a munkahelyi szituációkban, amelyek versengésre és rivalizálásra készítetnek. Azért tesznek meg efféle dolgokat az emberek, hogy előrébb jussanak az életben. Az Úr azonban gyűlöl az ilyen praktikákat, kiváltképp, amikor a viszály magvait hintik el a testvérek között (lásd 19. vers).

Elgondolkodtató kérdések:

- 1) Hogyan válhat a gyülekezet olyan közösséggé, ahol az emberek az Úrnak tetsző dolgokat teszik, ahol alázat és összhang van?
- 2) Miért habozunk sokszor Isten akaratát cselekedni?

POLARIS, A VEZÉRCSILLAG

Házasságkötésük után Roland és Jackie elkezdte tervezgetni, hogyan terjeszthetnék ki a missziót a környéken élő alaszakai őslakosok körére. Eldöntötték, hogy a tóparti birtokukon felépítenek egy adventista iskolát. Misszióiskolájukban 1-8. osztályig biztosítottak lehetőséget a tanulásra. A diákok és szüleik nagyon örültek, és messziről is készek voltak odavinni gyerekeiket. Hogy a távolról érkezőknek is helyet tudjanak biztosítani, két kollégiumot építettek fel. A Moody házaspár gyülekezetet is alapított, és felépítette az első hetednapi adventista imaházat Aleknagikban.

Az iskola tanulói létszámának növekedésével Roland és Jackie szabadidős lehetőséget is akart biztosítani a gyerekeknek. Egy tábort alapítottak, amit az északi Sarkcsillag után Polarisnak neveztek el.

Roland Moody megvásárolt néhány öreg konzervgyári épületet, amelyekben már nem folyt munka. Bárkákön szállította fel a barakkokat a Bristol-öbölben Aleknagikba, majd mintegy 20 kilométerre a Polaris nevű táborba. Ma, több mint hatvan évvel később ezek a régi épületek még mindig a nyugat-alaszakai gyerekek szállásaként szolgálnak a nyári táborok idején.

Roland és Jackie Moody évtizedeken át örömmel szállította a gyerekeket halászbárkáján a tábor helyszínére. A tábor utolsó szombatján az aleknagiki adventista közösség mindig szeretetvendégséget készített a gyerekeknek, és vállalta a másfél órás hajóutat, hogy a tóparton együtt ünnepelhessék a szombatot a táborozókkal. Jackie halála után Roland újból megnősült, és második feleségével, Beverly-vel tovább folytatták a Polaris tábor hagyományait.

Az évek során ennek a tábornak óriási jelentősége lett a nyugat-alaszakai gyerekek életében, akik sajnos korántsem ideális otthonokból érkeznek, hiszen a családokra jellemző a szegénység, az alkoholizmus és az erőszak. A gyerekek számára a tábor az év fénypontja, hiszen az adventista közösségben szeretetet, elfogadást és gondoskodást kapnak.

Roland és Beverly már nyugdíjba vonult, de a Polaris tábor missziója tovább folytatódik. Most te is része lehets ennek a különleges szolgáltatnak a 13. szombati adománnyal!

Élet-halál kérdése

A lecke rövid áttekintése

ALAPIGE: Példabeszédek 6:23

A TANULÓ CÉLJA:

Tudni: Értsük meg, hogy Isten törvényének követése létfontosságú az életben maradáshoz!

Érezni: Zárjuk szívünkbe Isten szülői szeretetének a melegségét és biztonságát, mert Ő a legjobb tanítja!

Cselekedni: Fogadjuk el Isten útmutatását, és keressük azt, hogyan tudhatunk meg többet a Szentírásban feljegyzett akaratáról!

A TANULMÁNY VÁZLATA:

I. Isten követése élet-halál kérdése

- A** Mi is pontosan Isten törvénye?
- B** Hogyan vezetnek Isten útmutatásai biztonságos életre?
- C** Milyen ok-okozati összefüggéseken alapszik Isten törvénye?
- D** Hogyan mutat rá Isten törvénye a veszélyekre, amelyek ránk leselkednek, ha eltávolodunk alapelveitől?

II. Isten a törvénye által fejezi ki a szeretetét irántunk

- A** Mi köze van Isten törvényének a szeretetéhez és törődéséhez?
- B** Ha érezzük Isten irgalmát és kegyelmét, miért van szükségünk a törvényeire?
- C** Hogyan érezhetjük Isten szeretetét olyankor, amikor megfenyít, mert elfordultunk törvényétől?

III. Fogadjuk el és tanulmányozzuk Isten törvényének hatását az életünkben!

- A** Milyen Istentől jövő útmutatások vezettek el oda, hogy elfogadtuk és követtük Isten törvényét? Milyen változást hozott az életünkbe ez az elhatározás?
- B** Miért akarnánk többet tanulmányozni Isten útmutatásait?

- © Milyen dolgok vezetnek rá (nem elméletben), hogy többet tanuljunk Isten akaratáról az életünkre nézve?

Összefoglalás: Isten szeretettel tanít azokra az elvekre, amelyek javunkra válnak.

TANULÁSI ÚTMUTATÓ

1. LÉPÉS: MOTIVÁLJ!

A lelki növekedés alapja: Isten úgy tanítja nekünk a rendelkezéseit, mint ahogy egy szerető szülő neveli a gyermekeit. Nem az a célja, hogy terhet rakjon ránk, hanem segíteni akar jó döntéseket hozni. Ha az útmutatását drága kincsként zárjuk a szívünkbe, és engedjük, hogy alakítsa a bensőnket, élvezni fogjuk az életet, és nem esünk olyan kísértésekbe, amelyek az oktalanokat tévútra viszik.

Tanítók részére: Salamon király a Példabeszédek 7. fejezetében a fiához szólva mutatja be az isteni bölcsesség szavait (7:1; vö. 1:1). A 7. fejezet első négy verse megismétli a 6:20-23 versek gondolatait. Mindkét szakasz a házasságtörés kísértésétől óv (6:24-35; 7:5-27). A Tízparancsolat tiltja a házasságtörést (2Móz 20:14). A vonatkozó igék az izraelita igazságszolgáltatási rendszer hatálya alatt halált mondanak e bűn elkövetőire (3Móz 20:10; 5Móz 22:22). A Példabeszédek szintén ezzel a bűnnel foglalkozik, a halálos következményeiről ír, de más szemszögből közelítve: arra hivatkozik, hogy a hallgatók törődnek saját jólétükkel. Bemutatja azokat a kísértéseket, amelyek a házasságtöréshez vezetnek.

Nyitó tevékenység: Isten a tökéletes Alkotónk, aki a Bibliát, a Teremtő *kézikönyvét* adja nekünk. Tegyük fel, vettünk egy autót, és a kézikönyv azt írja, hogy öntsünk olajat a motorba. Feltétlenül követjük az utasítást, mert tudjuk: aki a járművet gyártotta, jobban tudja, mi a teendő. Hasonlóképpen, ugyan miért hagynánk Isten utasításait figyelmen kívül az életünkben?

Megbeszélendő kérdések:

- 1) Hány alapelv található a Példabeszédek 6-7. fejezetében, ami a Tízparancsolat törvényei között is szerepel?

- 2) A Biblia különböző könyveiben Isten miért tanítja más és más személyből a Tízparancsolat alapelveit? Tanulhatunk valamit ebből a rendszerből, amivel mi is könnyebben tovább tudjuk adni Isten útmutatásait másoknak, beleértve gyermekeinket is?

2. LÉPÉS: FEDEZD FEL!

Tanítók részére: Péld 6:23 versében együtt jelenik meg a három legfontosabb kifejezés a törvényre vonatkozóan: „*lámpás a parancsolat [micvá], és világosság a tanítás [tóra], és az élet útja a tanító feddés [musar]*”. A *micvá* jelentése „parancs” vagy „parancsolat”. A *tóra* „iránymutatás”, „útmutatás” vagy „tanítás” olyasvalakitől, aki bölcs (13:14), mint egy anya (1:8) vagy mint egy apa (4:2). A *tóra* szó nyilvánvalóan ugyanabból a héber gyökből ered, mint a „tanítást” (4:4; 11) vagy „jeladást” jelentő *yrh* szó (6:13). A *musar* azt jelenti, hogy „fenyítés”, „dorgálás” (3:11) vagy „intés” és „tanítás” (1:8). A Biblia az egész koncepciót próbálja velünk megértetni azzal, hogy több kifejezést használ hasonló, de mégis némileg eltérő jelentéssel. A törvény egy nagyobb rangú személytől ered, mint egy szülő vagy Isten (*micvá*), viszont nem önkényes. Olyan tanítás, ami helyes cselekedetekre (*tóra*) mutat rá, és figyelmeztetéssel, valamint feddével (*musar*) tanít. Péld 6:23 különböző kifejezéseket hoz párhuzamba, hogy bemutassa a törvényt. Ilyen kifejezés a „lámpás”, a „világosság” és az „élet útja”. A „lámpás” „világosságot” áraszt, tehát e szavak szorosan összefüggnek és bemutatják: a törvény feladata a sötétség eloszlátása, hogy lássuk, mi folyik körülöttünk. A törvény az „élet útja”, és a Példabeszédek bemutatja, hogy a törvény megvilágítja a biztonságos élet útját, ami halál helyett életre vezet.

BIBLIAKOMMENTÁR

Péld 7:1-3 versei az „*írd fel azokat szíved táblájára*” hasonlattal arra készítik a hallgatót, hogy magáévá tegye a bölcs parancsokat. Igaz és csalahatatlan engedelmesség árad majd annak szívéből, akit ezek a parancsok formáltak. Itt nem kívülről jövő, mesterséges dologról van szó. A bűnös kívánságok és a megértés hiánya gátol abban, hogy saját erőnkől teljesíteni tudjuk Isten törvényét. Isten azonban megígéri, hogy elménkbe helyezi és szívünkbe írja parancsolatait (Jer 31:33; vö. Ez 36:26). Isten kreatív hatalmának csodája, hogy tiszta szívet kapunk (Zsolt 51:12). Ennek érdekében el kell ismernünk gyengeségünket, és el

kell fogadnunk a megbocsátást és az erkölcsi megtisztulást, amit Isten ajánl fel Jézus Krisztus által (Zsoltár 51; Jer 31:34; 1Jn 1:7-9). Isten átalakít és újjá formál Szentlelke által (Jn 3:3-8; Tit 3:4-7).

I. A bölcs szavak világosságot adnak az életben

(Tekintsük át Példabeszédek 4. fejezetét és 6:20-23 verseit az osztályban!)

A Példabeszédek 4. fejezete a bölcs apa tanítását mutatja be, aki azt mondja: „*megtartván az én parancsolatimat, élj*” (4. vers). Majd az igazak ösvényét a világossághoz hasonlítja (18. vers), szembeállítva ezzel az istentelenek sötét útját, akik „*nem tudják miben ütköznek meg*” (19. vers). Az igazak hagyják, hogy a bölcsesség rájuk sugározzon, így nem esnek a tudatlanság csapdáiba. Tehát a bölcsesség szavai „*életet adnak azoknak, akik megtalálják, és gyógyulást egész testüknek*” (22. vers, új prot. ford.). Péld 6:20-23 versei még szorosabban kapcsolják össze a bölcs parancsokat, a világosság és az élet fogalmát. Ebben a részben egy szülő utasításai vezetnek és tartanak meg (22. vers): „*Minden féltett dolognál jobban őrizd meg szívedet, mert abból indul ki minden élet*” (23. vers).

Zsolt 119:105 versében Dávid így szól Isten Igéjéről: „*az én lábamnak szövéténeke, és ösvényemnek világossága*”. Jn 1:1-5, 14 versei szerint Krisztus, a Teremtő Isten Igéjeként jött a földre. „*Őbenne vala az élet, és az élet vala az emberek világossága*” (4. vers). Ha szívünkre helyezzük szavait (Jn 6:53-58, 63), végtelen bölcsességet nyerünk, ami felkészít az örök életre.

Elmélkedjünk: Krisztus életét szemlélve hogyan változhat meg az életünk (2Kor 3:18)? Milyen hatásai lehetnek példájának azon túl, mint ahogyan egy kiemelkedő személyiség befolyásolja a csodálóit? Milyen változást idézhet elő bennünk az, akit csodálunk?

II. Bölcs tanácsok, figyelmeztetések a kísértésekre

(Tekintsük át Péld 6:23-25 és 7:1-21 verseit az osztályban!)

A Példabeszédek 6. és 7. fejezetében a nő csábítása (hasonlítsuk össze a férfivel 2Móz 22:16 versében) azt illusztrálja, hogyan működik a kísértés. Vonzó lehet valami a fülnek és az elmének (Péld 6:24; 7:21), a szemnek (6:25), az étvágyaknak (7:14; itt áldozati húst ettek az otthonukban; vö. 3Móz 7:16). Vágyat érezhetünk rá, hogy valaki a barátunk legyen (Péld 7:15), vagy kielégítsük az érintés utáni vágyunkat (7:16), vagy

illatokkal csábítsunk valakit (7:17), vagy csillapítsuk testi vágyainkat (7:18). Önmagukban ezek olyan kívánságok, amelyekkel Isten megteremtett. Ám a kísértés azért veszélyes, mert olyan vonzó utakat tár elénk, amelyekkel ugyan csillapíthatjuk e vágyakat, csak hogy miattuk átlépjük azokat a határokat, amelyeket Isten éppen a mi védelmünkre állított fel (1Móz 3:6; Jak 1:14-15; 1Jn 2:16). A Példabeszédek leírja, hogy milyen erős lehet a kísértés, ami különböző vágyak felé hajt, miközben a veszélyről eltereli a figyelmet (19-20. vers; vö. az étel és a szex kísértését 4Móz 25:1-2; Jel 2:14).

Megbeszélendő kérdések: Miféle kísértések tűnnek vonzónak számunkra? Miért olyan csábítóak? Miért veszélyesek?

III. Nagy ára van, ha engedünk a kísértésnek

(Tekintsük át Péld 6:26-35 és 7:22-27 verseit az osztályban!)

Ahelyett, hogy a kísértések elkerülésének erkölcsi helyességére hívná fel figyelmünket (vö. 1Móz 39:9 – József), a Példabeszédek a földi ok-okozati összefüggéseket hangsúlyozza a jelen életre vonatkoztatva. A bűn következményei elkerülhetetlenek (6:27-29) és halálosak (6:32-35; 7:22-27). A pillanatnyi élvezeteknek túl nagy ára van, nem éri meg. Sokan nevettek, amikor egy humorista ezt mondta: „Az ördög vett rá, hogy megtegyem!” Ez viszont csak kifogás. Az ördög semmit nem erőszakolhat ránk, hogy megtegyük, mert „*hű az Isten, a ki nem hágy titeket feljebb kísértetni, mint elszenvedhetitek; sőt a kísértéssel egyetemben a kimenekedést is megadja majd, hogy elszenvedhessétek*” (1Kor 10:13). A bűn mindig saját döntésünkön alapul. Nem kell feltétlenül beadnunk a derekunkat, mert Isten biztosítja az ellenállás lehetőségét és képes megőrizni a bűntől (Júd 24).

Elmélkedjünk: Hogyan tükröződik a döntéseinkből, ha igazán hisszük, hogy Teremtőnk és Megváltónk képes megóvni a kísértéstől? Miként tudunk teljes mértékben Istenre támaszkodni, hogy még erősebbek legyünk?

3. LÉPÉS: GYAKOROLJ!

Tanítók részére: Sok ember bátortalan és nem lát reményt arra, hogy túljusson gyengeségein. Segítsük osztályunk tagjait, hogy megértsék, mekkora erő van abban, ha imában átadjuk küzdelmeinket Krisztusnak. Ő megért és Isten hatalmas erejével segít (Zsid 4:14-16).

Elgondolkodató kérdések:

- 1) Milyen gyakorlati dolgok révén csökkenthető a kísértés az életünkben, hogy kevésbé legyünk sebezhetők?
- 2) Hogyan tudunk azoknak segíteni, akik bátortalanok, elkeseredettek és szenvednek elkövetett bűneik miatt?

4. LÉPÉS: ALKALMAZD!

Tanítók részére: A Példabeszédek 6. és 7. fejezete negatív példákat és figyelmeztetéseket tár elénk. Segítsük a csoportunkat, hogy meglássák ezek mögött a pozitív üzeneteket!

Tevékenységek:

- 1) Soroljunk fel olyan dolgokat, amelyek által jobban megismerhetjük a közelünkben élőket, észrevehetjük szükségleteiket, és bemutatathatjuk nekik, hogy Isten jobb életet kínál, ha elfogadjuk bölcsességét!
- 2) Alakítsunk imaláncot a csoporttal, hogy ha valaki kísértéstől szenved vagy kedvetlen, bátortalan, fel tudja hívni a többieket, akik imában támogatják!

EZ NEM MACI LACI!

A trópusi országból, Puerto Ricóból származó Paola nem is álmodott arról, hogy egyszer majd Alaszkában fog kikötni. Ám amikor egy alaszakai toborzó csoport érkezett a washingtoni Walla Walla Egyetemre, hogy önkénteseket keressen a nyári táborba, Paola úgy döntött, ezt nem hagyja ki. Be is került a csapatba, és azon a nyáron parti őrként dolgozott az Aleknagik-tó partján lévő Polaris táborban.

„A táj cseppet sem hasonlított arra, amit elképzeltem. Én havat és iglukat láttam magam előtt, de a valóságban minden gyönyörű zöld volt!”

A természet szépségén túl Paolának egyéb meglepetésekben is része volt. Az eligazítás során a személyzet tagjait figyelmeztették, hogy a táborban gyakran feltűnnek a medvék. Elmondták ugyan, hogy az itteni medve nem mókás Maci Laci (az ismert rajzfilmsorozatból), de a legtöbben szinte meg sem hallották ezt a megjegyzést.

Történt egy nap, hogy Paola meglátott egy közeledő medvét. Mivel le akarta fotózni, megragadta a fényképezőgépét, és a lába elé nézve, óvatosan haladt a tó partján. Ám amikor felpillantott, hirtelen megfagyott benne a vér: vele szemben egy hatalmas grizzly áll!

„Szinte megfagyott bennem a vér – emlékszik vissza Paola. – Senki sem volt a közelben, aki láthatott volna. A medve is megdermedt. Csak egyetlen mondat visszhangzott a fejemben: *Ez nem Maci Laci!*”

Aztán a grizzly hirtelen meggondolta magát, és a szemetes konténer felé vette az irányt. Paola gyorsan visszahátrált a házba. „Néha fogalmunk sincs, milyen veszélyek között élünk, amíg szembe nem kerülünk velük.”

A tábori munka közben Paola sok mindent tanult. Elérte, hogy a gyerekek elismerjék tekintélyét, ugyanakkor bármikor hozzá forduljanak lelki segítségért, amikor szükségük volt rá. „A Polaris táborban mindennek lelki távlatai vannak” – vallja.

Istentől jövő bölcsesség

A lecke rövid áttekintése

ALAPIGE: Példabeszédek 8:22-31

A TANULÓ CÉLJA:

Tudni: Ismerjük meg Krisztust Példabeszédek 8. fejezetének fényében úgy, mint aki az isteni Bölcsesség, az Atyával együtt teremtő Isten és a Közbenjáró!

Érezni: Értékeljük a melegséget, meghittséget, örömet és jóságot, amit Isten a teremtett világ által ad!

Cselekedni: Fogadjuk el a bibliai leírást Krisztusról, amiből megtudjuk, hogy már testet öltése előtt az Atyával együtt teremtett, és a bűneset előtt is Közbenjáróként munkálkodott! Kapcsoljuk mindezt össze Isten jellemének bemutatásával!

A TANULMÁNY VÁZLATA:

I. Krisztus valóságos létezése testet öltése előtt Példabeszédek 8. fejezetében

- A** Példabeszédek 8. fejezete megerősíti, hogy Jézus az isteni Bölcsesség, az Atya teremtő társa, aki közbenjár a halhatatlan Isten és a halandó teremtmények között.
- B** Hol említi az Írás még Krisztust a bűneset előtti Közbenjáróként (lásd Jn 1:1-3)? Miért volt szükség a közbenjárásra már a bűneset előtt is?

II. Krisztus közbenjárói munkája a testet öltés előtt

- A** Példabeszédek 8. fejezete leírja, hogy Jézus lejött a földre a teremtés-kor, szemügyre venni teremtményeit (30-31. vers).
- B** Hogyan mutatja ez be az „Immanuel” („velünk az Isten”) elvét a kezdetektől?
- C** Krisztusnak ez a bemutatása milyen érzéseket kelt bennünk, ha a Szentháromság csodálatos voltára gondolunk?

III. Isteni Bölcsesség és az Atya jelleme

Példabeszédek 8. fejezete leírja azt az élénk és játékos örömet, közösséget, ami a Szentháromság tagjai között uralkodott a teremtéskor. Képzeljük el, hogy az Atya és a Fiú vidáman és örömmel működött együtt a teremtés hete során. Hogyan formálja át mindez az Istenről kialakított képünket?

Összefoglalás: Példabeszédek 8. fejezete a Szentháromságot mutatja be a teremtés ideje alatt, amikor az Istenség tagjai meghitt és vidám közösségben voltak egymással. Krisztus, az isteni Bölcsesség leereszkedve közbenjár, mintegy hidat képezve a halhatatlan Isten és a halandó teremtmények között.

TANULÁSI ÚTMUTATÓ

1. LÉPÉS: MOTIVÁLJ!

1. LÉPÉS: MOTIVÁLJ!

A lelki növekedés alapja: Példabeszédek 8. fejezetében a Bölcsesség nem csupán költői megszemélyesítés, hanem utalás a megtestesült isteni Személyre, Krisztusra, aki az Atyával együtt teremtett és már a bűneset előtt is Közbenjáróként szolgált az örök Isten és a halandó teremtmények között.

Tanítók részére: A kereszténység történelmének korai századaiban az egyházatyák leginkább Péld 8:22-31 verseit használták forrásként az Ótestamentumból Krisztusra utalva. Ez a magyarázat érvényesült minden korban, egészen a modern időkig. Noha sok tudós csak a bölcsesség költői megszemélyesítésének tartja Példabeszédek 8. fejezetének itt említett szakaszát, határozott bibliai bizonyíték támasztja alá, hogy ez a rész a testet öltött Isten Fiáról szól. Ennek az értelmezésnek komoly a jelentősége abból a szempontból, hogy megértsük a Szentháromság tagjai között fennálló közösséget és meglássuk Teremtőnk csodálatos jellemét, aki lejött közénk, mert közel akart lenni teremtményeihez.

Nyitó tevékenység: Kérjük meg osztályunk tagjait, próbálják meg elképzelni, milyen hangulat uralkodott az Atya és a Fiú között, miközben megteremtették az univerzumot és megtervezték a földet, valamint

annak lakóit. Komor vagy vidám, talán még játékos is volt a légkör? Milyen különleges szerepe volt Krisztusnak a teremtésben a testet öltése előtt?

Elmélkedjünk: János így nevezte Krisztust Jn 1:1-3 verseiben: „*az Ige*”. Az „Ige”, vagyis a szó valaki szájából hangzik el és egy másik személy fülébe jut, így történik a kommunikáció. Ezen a héten azt fogjuk felfedezni, hogy a teremtés kezdetén Isten Fia, az Ige közvetítette és segítette a kommunikációt Isten és a teremtmények között.

2. LÉPÉS: FEDEZD FEL!

Tanítók részére: Példabeszédek 1-7. fejezeteiben a bölcsesség megnevezése csupán megszemélyesítés, de a 8. fejezet már úgy ír a Bölcsességről, mint aki a Szentháromság második tagja, és ezzel Krisztusra utal, még megtestesülése előtt.

BIBLIAKOMMENTÁR

I. Jézus az isteni Bölcsesség

(Tekintsük át Péld 8:12-21, 32-36 verseit az osztályban!)

A bölcsességre való utalás Példabeszédek 8. fejezetében a Szentháromság második személyére mutat rá a teremtés idején. Ez nyilvánvaló, mert olyan kifejezésekkel írja körül a Bölcsességet, amit a Szentírás máshol csak Jahvéra használ: 1) élet és halál adója (35-36. vers; vö. 14:27); 2) törvényes uralkodó (15-16. vers; vö. 4Móz 11:16-17); 3) ha keressük, megtaláljuk (17. vers; vö. 5Móz 4:29); 4) aki szeret és akit szeretnünk kell (17. vers; vö. pl. Neh 13:26); 5) a jólét adományozója (18-21 vers; vö. 1Krón 29:12); és az isteni kinyilatkoztatás forrása (6-10., 19., 32., 34. versek; vö. 29:18; 30:3-5).

Péld 8:12 versében a kifejezést gyakran fordítják úgy, hogy „*Én, a bölcsesség...*” Helyesebb azonban úgy fordítani, hogy „*Én vagyok a Bölcsesség*”, pontos nyelvtani párhuzamban az Isten által önmagára tett szokásos retorikai formákkal. A Szentírásban máshol is utal Isten a saját személyére úgy, hogy „*én, az Úr*” (lásd Ez 12:25; 35:12; Zak 10:6; Mal 3:6). Tehát Példabeszédek 8. fejezetében a Bölcsesség egy isteni személyt jelöl, aki különálló személyként cselekszik és öntudattal rendelkezik (Isten Fia, még a testet öltés előtt). Ellen G. White világosan úgy értette, hogy a Példabeszédek 8. fejezetében ábrázolt Bölcsesség Isten Fiára utal,

még emberi testet öltése előtt. A *Signs of the Times* [Idők jelei] című folyóirat 1900. augusztus 29-i számában ezt írta: „Salamon által Krisztus kijelentette... [idézi Péld 8:22-30 verseit]. Testet öltése előtti létéről szólva Krisztus végtelen korokra vezet vissza. Határozottan kijelenti, hogy nem volt olyan idő, amikor Ő ne lett volna szoros kapcsolatban az örök Istennel.”

Elmélkedjünk: Hogyan tágitja a látásunkat Isten jelleméről és munkájáról az, ha megértjük, hogy Krisztus az isteni Bölcsesség?

II. Az isteni Bölcsesség – Jézus – volt az Atya társa a teremtésben

(Tekintsük át Péld 8:22-31 és Kol 1:15-16 verseit az osztályban!)

Az *amon* héber szó fordítása Péld 8:30 versében: „kézműves mester”. Ez további bizonyíték arra, hogy az isteni Bölcsesség maga Krisztus, az Atya társa a teremtésben. A bölcsesség megépítette a házát (Péld 9:1) – ez valószínűleg utalás a teremtés hét napjára és a templomra.

Péld 30:4 ezt a magyarázatot erősíti, mert úgy utal Jahve teremtő társára, mint „Isten Fiára”. Péld 8:22-31 versei konkrétan Isten Fiára, a Teremtőre utalnak a testet öltése előtt. Később az Újtestamentum ezeket az utalásokat használja fel Krisztusról és a teremtésben végzett munkájáról szólva (Jn 1:1-3; 1Kor 1:24, 30; Kol 1:15-16; Zsid 1:1-4).

Elmélkedjünk: 1Móz 1:2 verse szerint a Szentlélek is részt vett a teremtésben. Hogyan képzeljük el a Szentháromságot, miközben a teremtés munkáját végezte? Ez a kép miként erősíti azt, hogy a Szentháromság örök időktől fogva az isteni személyek szoros közössége?

III. A Bölcsesség – Jézus – a Közbenjáró Isten és teremtményei között

(Tekintsük át Péld 8:22-25, 30-31 verseit az osztályban!)

Péld 8:22-25 szakaszának nyelvezete a születést a Bölcsességre vonatkoztatja („*halmoknak előtte születtem*”), de ez nem azt jelenti, hogy Krisztus szó szerint megszületett volna vagy lett volna olyan idő, amikor nem létezett. A születésre tett utalás, amikor pl. a 23. versben együtt fordul elő a héber *nasak* („elhelyeztetett”) szóval, tulajdonképpen egy ótestamentumi kifejezés arra, amikor egy személyt új tisztségbe helyeznek. Vegyük figyelembe a párhuzamot Zsolt 2:6-7 verseivel, ahol a király nyilvánvalóan nem szó szerint születik meg, hanem elfoglalja a királyi

tisztet. Itt a nyelvezet a születést azzal a héber szóval köti össze, aminek a jelentése: „helyeztetett” (*nasak III*). Zsoltárok 2. fejezete *előre* mutat arra az időre, amikor Krisztus már a testet öltése után királyi tisztségbe helyeztetik, miközben Példabeszédek 8. fejezete *visszamatat* a testet öltés előtti Krisztusra, aki a teremtés kezdetén új tisztséget kapott (22-23. vers). Péld 8:30-31 versei bemutatják, hogy a közbenjárói szerep volt ez a tisztség. Nem a bűnökért való közbenjárást jelenti, hanem kommunikációs kapcsolódási pontot a Teremtő és a teremtményei között. Róla írja az Ige: „*játszva öelötte* [Jahve előtt] *minden időben. Játszva az ő* [Jahve] *földének kerekességén*” (8:30-31). Így tehát a Bölcsesség a közbenjárás szerepét végzi (mint közvetítő) Isten és a teremtett lények között, lehetővé téve a kommunikációt.

Elmélkedjünk: Krisztus közbenjárói munkát végez a bűnösökért a bűneset óta, és már a teremtés kezdetekor közbenjárt a Mindenható és teremtményei között. Mi a különbség a kettő között?

3. LÉPÉS: GYAKOROLJ!

Tanítók részére: Úgy tűnik, hogy már az univerzum teremtése előtt a „békesség tanácsában” (lásd Zak 6:13), a Szentháromság egyenrangú tagjai között az Atya képviselte a felsőbb méltóságot és a Szentháromság dicsőségét, míg akit Fiúnak nevezünk, képes „megüresíteni” magát és közel jönni a világmindenség lakóihoz, közbenjárva a végtelen és véges között. Így mutatja be a teremtés hajnalától az „*Immanuel*” elvet: **hogyan Isten velünk van!**

Elgondolkodtató kérdések:

Milyen bizonyíték céloz az Ószövetségben annak lehetőségére, hogy Krisztus anyagi alakot (nem természetet!) öltött, amikor találkozott teremtményeivel? (Tekintsük át azokat a szakaszokat, amelyek az Úr Angyaláról [vagy hírnökéről] szólnak: 1Móz 16:13; 18-19; 22:24; 48:16; 2Móz 23:20-21; 32-33; Bír 13:3, 13, 17-18, 22 stb.).

Krisztus már a bűnbeesés előtt is lehajolt a teremtményeihez, hogy közel legyen hozzájuk. Hogyan bizonyítja ez is, hogy Isten nem távolságtartó, zárkózott, rideg szívű és ijesztő, hanem közeli barát, személyes ismerős, melegszívű és segítőkész?

Gyakorlati kérdések:

- 1) Hogyan hat az Istennel való személyes kapcsolatunkra vagy változtatja meg a természetről és Isten jelleméről kialakult látásmódunkat, ha megértjük az „Immanuel elvet”, vagyis a Fiú munkáját nézzük a teremtésben?
- 2) Miért volt fontos a Szentháromságnak, hogy egyikük (Jézus) vállalja a közbenjáró szerepét, áthidalva a szakadékot a mindenható Isten és a halandó teremtmények között?
- 3) Mi változott volna (ha egyáltalán változott volna valami), ha úgy döntenek, hogy az Atya vállalja a közbenjárói szerepet? Vitassuk meg!

4. LÉPÉS: ALKALMAZD!

Tanítók részére: A „játszani” kifejezés héber szava Péld 8:30-31 verseiben még azt is jelenti, hogy „nevetni”, „sportolni”. Ez a szakasz tehát azt a képet tárja elénk, hogy az Atya és a Fiú vidáman nevettek, még játszottak is a teremtés közben. Ezek szerint Isten tud velünk azonosulni, miközben játszunk vagy sportolunk?

Tevékenység: Gondoljuk át és beszéljük meg a csoporttal, hogyan nevette a teremtés hetében az Atya, a Fiú és a Szentlélek, miközben megalgatták az egyes állatokat és növényeket (a hosszúnyakú zsiráfot, a csíkos zebrát, a kengurut stb.). Ezután képzeljük el, hogy Isten mennyire élvezte a társaságunkat, amikor önfeláldozóan játszunk, vagy éppen dolgozunk, vagy dicsóítjuk Őt!

KÉSZ VAGYOK BÁRMIRE!

Travis nem tudta, mitévő legyen egy kis táborlakóval. A 12 éves Logan volt a faházban a legdurvább fiú, mindenen és mindenkin uralkodni akart. Egy éjjel Logan elhatározta, hogy nem fog lefeküdni, ezért Travis a felügyelőtársával együtt kitalált valamit.

„Rendben van - mondták a lázadó gyerekek. - Fennmaradhatsz, egy feltétellel. Ha a Bibliát fogod olvasni.” Logan beleegyezett, annál is inkább, mert nem volt Bibliája, és soha nem is olvasta. Travis felügyelőtársa adott neki egy Bibliát, így hát Logan a hold és a zseblámpája fényénél életében először találkozott *Mózes első* könyvének hőseivel.

Másnap reggel Logan bevallotta a felügyelőknél: „Igazából nagyon klassz történeteket találtam!” József története különösen felkeltette az érdeklődését, és még sok kérdést tett fel, mert kíváncsi volt arra, hogy mi a magyarázat József viselkedésére. „Bár Logan még mindig durván bánt a többiekkel, de érdekes volt figyelni, hogyan változott, amint kezdte megérteni, mire is akarjuk tanítani - emlékezett vissza Travis. - Nagyszerű volt látni a magatartásában bekövetkezett változásokat.”

A Polaris táborba ellátogató gyerekek többsége nem hallott a Bibliáról. Travis elmondta, hogy egy alkalommal mindössze egy táborozó ismerte Dávid és Góliát történetét! „Olyan gyerekekkel foglalkozunk, akik nem keresztény családban nevelkednek és nem olvassák a Bibliát. Sok imára van szükségünk, hogy segíthessünk nekik, és *rájöjjünk*, hogyan vegyünk fel a kapcsolatot velük.”

Travis, a Walla Walla Egyetem végzős mérnökhallgatója 2011-ben kezdett a Polaris táborban dolgozni. Tanácsadói munkáján kívül wakeboard oktatást (a szörf egyik változata, extrém sportág) és rakétamodellező szakkört is tart a gyerekeknek.

„Minden évben nagyon élvezem a tábort, ezért megyek vissza újra és újra. Rengeteget tanultam az Isten iránti bizalomról, mert a táborban gyakran kerül az ember olyan helyzetekbe, hogy fogalma sincs, hogyan fogja túlélni a hetet, de mindig találunk megoldást. Aztán pedig rájövünk, hogy a kemény dolgok is áldásunkra váltak. Azt hiszem, miután bedobtak a mély vízbe, már kicsit nyugodtabb lettem. Rugalmasabbá váltam, megtanultam rábízni magam az Úrra és készen lenni bármire, mert nem tudhatom, mi történik a következő percben.”

Az igaz ember áldásai

A lecke rövid áttekintése

ALAPIGE: Példabeszédek 10:6

A TANULÓ CÉLJA:

Tudni: Tudatosuljon bennünk a jó és rossz döntéseink következményei közötti különbség!

Érezni: Bizzunk Isten bölcsességében és abban, hogy mindig a javunkat akarja!

Cselekedni: Legyünk tudatában, hogy mi vált ki pozitív, ill. negatív hatásokat az életünkben, és törekedjünk ezután jobb döntéseket hozni!

A TANULMÁNY VÁZLATA:

I. Döntéseink változást hoznak

- A** Milyen döntéseket kell meghoznunk az életünk során?
- B** Döntéseink hogyan és miért tesznek pozitív vagy negatív hatást ránk és másokra?
- C** Hogyan hat a belső hozzáállásunk a döntéseinkre?
- D** Isten hogyan vezet és bátorít jó döntésekre?

II. Isten bölcs és mindenben a javunkat akarja

- A** Miért helyezzük néha a saját véleményünket Istené elé, ahelyett hogy abban bízánk, hogy Ő tudja, mi a legjobb számunkra?
- B** Miért tekintik egyesek Isten útmutatásait önkényesnek és nem rájuk vonatkozóknak, ahelyett hogy elhinnék: Ő a legjobbat akarja számunkra?
- C** Hogyan közvetítjük mások felé az Isten iránti érzéseinket?

III. Legyünk tudatosabbak és hozzunk bölcsőbb döntéseket!

- A** Életünk mely helyzetei lehetnének jobbak, amelyekre befolyásunk van?
- B** Milyen erőfeszítéseket vagyunk hajlandók megtenni azért, hogy megértsük, ami körülöttünk folyik és képesek legyünk változtatni?
- C** Mit teszünk, ha valamin nehéz változtatni?

Összefoglalás: Isten tudomásunkra hozza az életünkben működő okozati elveket, így tudhatjuk, hogyan hozzuk ránk és másokra nézve is kedvező döntéseket.

TANULÁSI ÚTMUTATÓ

1. LÉPÉS: MOTIVÁLJ!

A lelki növekedés alapja: Isten szabad akaratral teremtett meg, ezért szerethetjük Őt és másokat is. Szabad akarat nélkül nem létezne szeretet. Viszont ha szabadon választhatjuk Istent és szeretetét, az önzést választva akár el is utasíthatjuk Őt. Isten nem kényszerített rá, hogy szeressük Őt, hiszen az nem lenne igazi választás, de világosan meghatározta a választási lehetőségeinket és ezek következményeit. Ezek ismeretében dönthetünk, hiszen Isten nem akar a tudatlanságunkban rászedni.

Tanítók részére: Példabeszédek 10. fejezetében Salamon főként párhuzamokat von a gondolatok között, ill. szembeállítja azokat. Mindegyik példabeszéd két részből áll, amelyek egy közös elemmel kapcsolódnak, de ellentétes tényezők választják el őket. Így például az 1. versben az a téma kapcsolja össze a két részt, hogy milyen hatást tesz a fiú a szüleine. Vajon a szülő örül vagy szomorkodik? A fiú bölcs vagy bolond módjára viselkedik-e? Ha a példabeszédek két része közötti kapcsolatot vizsgáljuk, olyan összefüggéseket vehetünk észre, amelyek egyébként elkerülnék a figyelmünket. Például 10:6 versében ezt olvassuk: *„Áldások vannak az igaznak fején; az istentelenek szája pedig erőszakot fed be.”* Az az elem fogja egységbe ennek a versnek a két részét, hogy milyen hatással van az ember jelleme a testére. Kétféleképpen értelmezhető a gondolat, hogy a száj erőszakot fed be. Az első, hogy a száj erőszak forrása lehet (vö. 11. vers), így az erőszak bűne fedti azt (vö. Mal 2:16). A második, hogy a gonosz ember sokszor úgy kénytelen elszenvetni az erőszakot, hogy segítségért sem tud kiáltani (vö. Eszt 7:8-10). E két gondolat egyesítésével az olvasó megértheti, hogy ha valaki gonoszságokat mond, az visszazárja a száját, hat rá. Nemcsak illik a bűnhöz büntetés, hanem egyenesen abból fakad.

Nyitó tevékenység: A választás képességének fontosságát hangsúlyozza, hogy a Példabeszédek oly sok lehetőséget tár elénk. Isten tökéletes világot ajándékozott Ádámnak és Évának, de egyúttal szabad akaratot is adott nekik, hogy választhassanak: esznek vagy nem a „jó és gonosz tudása fájának” a gyümölcséből (1Móz 2:17). Nem voltak ráutalva, nem is volt jó nekik, de ha akarták, megkaphatták. Választásukkal bebörtönözték magukat az erkölcsi gyengeség, a fájdalom, a szenvedés és a halál világába (1Mózes 3. fejezet). Így még nehezebbé és bonyolultabbá váltak a döntéseik, mint ahogy leszármazottaik döntései is.

Megbeszélendő kérdések:

- 1) Hogyan nehezítette meg döntéseinket a bűn és annak minden következménye?
- 2) Hogyan mutatja be a *Példabeszédek könyve* az élet nehézségeit, és miként tud biztonságosan átvezetni azokon?

2. LÉPÉS: FEDEZD FEL!

Tanítók részére: A *Példabeszédek könyve* hangsúlyozza, hogy Teremtőnk teljes szabad akaratot ad, de ezzel együtt felállítja az ok és okozati összefüggéseket, amelyek természetünk miatt végbemennek a világunkban. Így ha fessegetjük a határokat, amelyeket Isten a mi érdekünkben állított fel (lásd még 5Móz 10:13), ez katasztrófához vezet, ami ok-okozaton alapul, nem azért, mert Isten önhatalmúan akar büntetni. Minden épelméjű ember jó életet szeretne, boldogságot és sikereket az életben – így a *Példabeszédek könyve* a józan észre hivatkozva motivál.

BIBLIAKOMMENTÁR

A *Példabeszédek könyve* értékekről és azok eredményeiről tanít. Aki szeretetteljes és alázatos, tapasztalja ezeknek az erényeknek az előnyét életében. Még ha most szenved is, de Jézus visszajön megjutalmazni (Jel 22:12). 4Mózes 26. és 5Mózes 28-30. fejezeteiben Isten bőséges áldásokat ígér azoknak, akik hittel követik Őt. Élvezni fogják az előnyét az általa felállított ok-okozati elvek szerinti életnek. Ha követjük ezeket az elveket, Isten még több embert tud magához vonzani (5Móz 4:6).

I. A szeretet minden bűnt elfedez

(Tekintsük át Példabeszédek 10. fejezetét az osztályban!)

Péld 10:12 megjegyzi: „A gyűlölség szerez versengést; minden vétket pedig elfedez a szeretet.” Itt a vétkek elfedezése jó, mert szeretetből fakad, ami a gyűlölet ellentéte. 28:13 versében viszont ez áll: „Aki elfedez az ő vétkeit, nem lesz jó dolga; aki pedig megvallja és elhagyja, irgalmasságot nyer”. A vétkek leplezése, elkendőzése nem helyes. Itt arról van szó, hogy valaki eltitkolja a saját bűneit, de 10:12 verse arra utal, hogy a mások iránti szeretetünk fogja elfedni az ellenünk elkövetett bűnöket. A „bűn” kifejezésére itt egy elég erős főnév szerepel a héberben, amit a Biblia más szakaszaiban gyakran úgy fordítanak, hogy „áthágás”, „megszegés”, és a „lázas” gondolatát hordozza (lásd 2Kor 1:1 versében a „lázas” igét). Tehát Péld 10:12 erőteljesen szól: ha szeretet van bennünk, képesek leszünk elnézni és megbocsátani olyan, ellenünk elkövetett bűnöket, amelyek kapcsolatokat törnek össze, így harc helyett békében élhetünk. Szeretettel meg tudunk bocsátani másoknak, amint Isten is megbocsát nekünk, mert szeret (Jn 3:16).

Elmélkedjünk: Előfordult már, hogy a szeretet tartotta és gyógyította meg egy kapcsolatunkat? Látjuk tehát, hogyan húzódik meg a Példabeszédek néhány példája mögött az önmagunk és mások iránti szeretet (3Móz 19:18)?

II. Bölcsesség az alázatban

(Tekintsük át Példabeszédek 11-12. fejezeteit az osztályban!)

Péld 11:2 ezt mondja: „Kevélység jó: gyalázat jó; az alázatosoknál pedig bölcsesség van.” Az alázat bölcsessége és a kevélység bolondsága a Példabeszédek könyvének egyik kiemelkedő témája (pl. 16:18). A gőgös, arrogáns emberek nem hallgatnak másokra, mert biztosak abban, hogy nekik van igazuk. Péld 12:15 az ilyen embert bolondnak nevezi. Az alázat a bölcsesség egyik alapkövetelménye, mert az alázatos ember tiszteli a bölcsesség forrását, ezért tanítható. Mindezen túl az alázatos ember a bölcsesség isteni eredetét tiszteli. Ez az, amiért „a bölcsességnek kezdete az Úrnak félelme” (Péld 9:10). Az öntelt büszkeség bűn, mert lázad Isten ellen és a jósága ellen (Péld 8:13; Ézs 14:13-14). Az Úr azonban megígérte, hogy az alázattal lakik és megeleveníti őt (Ézs 57:15). Ennek a megelevenítésnek az alapja Krisztus kereszthalála, aki megalázta magát és így magasztaltatott fel (Fil 2:5-10). Megaláztatása a világ szemében bolondságnak tűnt, pedig éppen ez mutatkozik meg legjobban az isteni bölcsesség (1Kor 1:18-25).

Megbeszélendő kérdések: Hogyan hatott az alázat vagy a büszkeség a bibliai történetek szereplőire? Hogyan látszanak meg az alázat és büszkeség különböző hatásai az életünkben?

III. Az igaz jutalma

(Tekintsük át Példabeszédek 13. fejezetét az osztályban!)

Péld 13:21 két utat tár elénk: „A bűnösöket követi a gonosz; az igazaknak pedig jóval fizet Isten.” Itt a gonosz dinamikus, aktív erőként jelenik meg, amint üldözőbe veszi Isten szeretettörvényének megszegőit, míg az igazak élvezik döntéseik következményeit.

Zsolt 23:6 versében a jóság is aktív erő: „Bizonyára jóságod és kegyelmed követnek engem életem minden napján.” A héber szó, amit úgy fordítanak: „követni”, valójában azt jelenti, hogy „űzni”. Ez ugyanaz a szó, ami Péld 13:21 versében szerepel. Tehát akik „űzik” a jót, a jó is „űzni” fogja azokat! Nem kell aggódni, hogy megkapják-e érte a jutalmukat, mert biztosan megkapják (Mt 6:33). Hasonló a magyarázat Péld 13:7 versére: „Van, aki hányja gazdagságát, holott semmije sincsen; viszont tetteti magát szegénynek, holott sok marhája van.” Aki mindenekelőtt a meggazdagodást keresi, a végén semmije nem marad, de aki másokat szolgálva mindenét feláldozza, ahogy Jézus tette, elnyeri az örök jutalmat.

Elmélkedjünk: Hol utal még a Biblia az igaz ember jutalmára? Gondoljuk végig, milyen jutalmakat szeretnénk elnyerni ebben az életben és az öröklétben! Hogyan tükröződik ez az életmódunkban?

3. LÉPÉS: GYAKOROLJ!

Tanítók részére: A szeretet, az alázat és a jutalom élvezetének az örök életre való elhalasztása nem természetes a bűnös ember számára. Segítsük a csoportunkat, hogy meg tudják ragadni a nagy képet, a hosszú távú ok-okozatokat; így bátorságot nyerjenek arra, hogy higgyenek Isten ígéreteiben és útmutatásaiban, és ne csak abban bízzanak, amit a szemükkel látnak maguk körül.

Gyakorlati kérdések:

1) Hogyan lehetünk igazán szeretőszívűek és alázatosak? Hogyan hatnak ezek az alaptulajdonságok a körülöttünk lévőkre és a Krisztusról való bizonyágtételünkre?

- 2) Hogyan tudjuk alkalmazni a Róm 5:5 és Fil 2:1-11 verseiben olvasottakat az életünkben, hogy még jobban jellemezzem a szeretet és az alázat?

4. LÉPÉS: ALKALMAZD!

Tanítók részére: Ebben a tanulmányban olyan fontos lehetőségekkel ismerkedhettünk meg, amelyek a személyes növekedésünket segítik elő, és általuk jobban be tudjuk mutatni Isten jóságát másoknak. Hangsúlyozzuk csoportunk tagjainak, milyen kézzelfogható eredményekkel jár, ha alázattal elfogadjuk és továbbadjuk Krisztus szeretetét és áldásait!

Tevékenységek:

- 1) Írjunk egy listát azokról a dolgokról, amelyek révén a gyülekezeti csoportunk még jobb tanúja lehet Krisztusnak, alázattal szolgálva másokat a szeretet által!
- 2) Végezzünk felmérést a közösségünkben, hogy megtaláljuk azokat a módszereket, amelyekkel a gyülekezet segíthet betölteni a szükségleteket! Mit mutat a felmérés, hogyan tud a gyülekezet a legjobban szolgálni? Határozzuk el, hogy egy javaslatot átültetünk a gyakorlatba is!

VILÁGÍTANI

Heather Ueeck Delta Junctionban nőtt fel, egy kisvárosban az alaszakai autópálya közelében. Gyerekként nagyon szeretett táborozni, és naplót is vezetett az élményeiről. Egy korai feljegyzésében még ezt írta: „És persze áhítatra kellett járnunk, ami azért jó nagy butaság volt.”

Az évek múlásával azonban a tábori áhítatok kezdtek értelmet nyerni Heather számára. Az egyik áhítaton szemléltetésként egy gyertyát és egy lufit használtak a szervezők. „A lufit a gyertya fölé tartották, mire az azonnal kipukkant. Aztán vizet töltöttek egy másik lufiba, és úgy tartották a láng fölé. Az nem pukkadott ki! Az előadó elmagyarázta, hogy mi is olyanok vagyunk, mint ez a lufi. A víz pedig Krisztust jelképezi. Ha Krisztus bennünk él, Ő megnyugtat, békét és erőt ad; olyan erőforrás, amire bátran rácsatlakozhatunk.”

Heather ma már a Polaris táborban dolgozik, és igyekszik átadni a táborozó gyerekeknek mindazt, amit ő is megtanult. „Ezek a gyerekek nem adventisták, és nem is a legjobb családokból jönnek. Nem szoktak hozzá a fegyelemhez, a rendhez és ahhoz, hogy valaki törődik velük. Néha úgy tűnik, hogy kifejezetten utálják a tábort, mégis mindig visszajönnek.”

Heather elmondja, hogy a tábori munka türelemre tanította. „Az a feladatom, hogy Istenhez vezessem a gyerekeket. A türelem és a rugalmasság nagyon fontos, és persze az Istenbe vetett bizalom. Ez utóbbi nagyszerű áldásnak bizonyul akkor is, amikor az életem során különböző nehéz helyzetekkel kell szembenéznem. Emiatt értékelem azokat, akik egykor nekem segítettek. Jól tanítottak, így én is szívesen segítek másoknak és *világítok*.”

A Polaris táborban nagy szükség van új épületekre és felszerelésre. Például olyan faházakra, amelyek biztos védelmet nyújtanak a medvéktől – mondja Heather. Most, hogy a Moody házaspár elköltözött, a táborozóknak már csak egy kis hajójuk maradt, amivel másfél órát kell utazniuk a folyón, ha el akarnak jutni a táborba. Ami a tisztálkodást illeti: két külső illemhely, egy gőzsauna és az Aleknagik-tó jeges vize áll rendelkezésre.

Heathert azonban nem tántorítják el az egyszerű körülmények. „A táborban nagyon közel érzi magát az ember Istenhez, ezért szeretem azt a helyet.”

Nem minden az, aminek látszik

A lecke rövid áttekintése

ALAPIGE: Példabeszédek 14:12

A TANULÓ CÉLJA:

Tudni: A csapdák elkerüléséhez Isten bölcsességére van szüksége az embernek, mert a látásmódunk korlátozott.

Érezni: Ne bízunk a saját bölcsességünkben, hanem Isten bölcsességére támaszkodjunk!

Cselekedni: Élünk Isten hatalmas és pontos terve szerint!

A TANULMÁNY VÁZLATA:

I. Isten bölcsességére van szükségünk, hogy elkerüljük a csapdákat

- A** Mennyi pontos információ van a birtokunkban, és mennyivel rendelkezik Isten?
- B** Mennyi tapasztalatunk van? És Istennek?
- C** Miért esnek olyan gyakran csapdába az emberek?
- D** Hogyan és miért tudatja velünk Isten a szempontjait?

II. Isten bölcsességében bízhatunk, a sajátunkban nem

- A** Milyen érzéseket kelt bennünk, ha valaki nem ért meg?
- B** Miért veszélyes túlságosan elbizni magunkat?
- C** Milyen érzéssel tölt el, hogy megismerhetjük a teljes és megbízható igazságot (a Bibliát)?
- D** Miért ellenzik vagy hagyják figyelmen kívül sokan a Bibliát?

III. Isten szerint tanulni és élni

- A** Miként mutatja az életmódunk, hogy mennyire értékeljük Isten nézőpontját?
- B** Estünk már csapdába magunk vagy mások miatt?
- C** A gyakorlatban hogyan tudunk Isten szerint élni?

Összefoglalás: A mindentudó Isten közli velünk nagy és pontos tervét, hogy egész életünkön át biztonsággal vezessen.

TANULÁSI ÚTMUTATÓ

I. LÉPÉS: MOTIVÁLJ!

A lelki növekedés alapja: Nem minden az, aminek látszik. Sok ember úgy akar sikeres és boldog lenni, hogy nem érti a történések igazi természetét vagy okait. Csapdába esnek, mivel azt hiszik magukról, hogy elég bölcssek kitervelni a saját stratégiájukat. Mindig arra jutnak, hogy amit ők gondolnak, az a jó. Az emberi bölcsesség támogatás nélkül nem lenne elég még akkor sem, ha tökéletes világban élnénk, de bűnös világunkban ez egyenesen katasztrofális, hiszen elferdült látásmódunk miatt sebezhetőek vagyunk. Önmagunk, de a fortélyos természetfölötti lények miatt is sokszor csapdába esünk. Csak akkor találunk igazi sikert és boldogságot, ha teljesen Isten bölcsességére támaszkodunk, elfogadjuk a magyarázatát a sikerre és boldogságra vonatkozóan, mint ahogy az elérésükre vezető tanácsait is.

Tanítók részére: Péld 14:12 olyan emberről beszél, aki egy utat szemlél, ami helyesnek tűnik, mert egyenes. Ám ennek az útnak a végén sokféleképpen meghalhatna. A látszat nem biztonságos útmutató. Jézus azt tanácsolta, hogy azt az utat válasszuk, ami nehéz és nem népszerű, és ne azt, ami vonzó és népszerű, ám a pusztulásba vezet (Mt 7:13-14). Az „út”, amelyen járunk, megmutathatja a cselekedeteink irányát (1Kir 2:4). Ha az ember azt teszi, amit jónak lát (Bír 17:6; 21:25), isteni segítség vagy egy Istentől kapott „térkép” nélkül, akkor nem fogja meglátni a veszélyeket, amelyek az úton leselkednek rá, mert nincs megfelelő rálátása a dolgokra, mint ahogy tapasztalata sincs (lásd *Bírák könyve*). Még ha őszintén és a legjobb szándékkal tesznek is valamit, az nem elég ahhoz, hogy megóvjon a katasztrófáktól.

Nyitó tevékenység: Péld 14:1 versében a bölcs asszony építi a házát (vö. 31:10-31), a bolond viszont a saját kezével rombolja le. Vajon a bolond tudatosan el akarja pusztítani, ami az övé vagy csak a nemtörődömségének következménye a romlás (14:16)? Az is az óvatlanság egyik fajtája, ha valaki mindent elhiz, amit hall (15. vers), mert az emberi bölcsesség nem

megbízható. Így tehát gondosan meg kell gondolnunk, amit mások mondanak, beleértve azt is, amiről a televízióból vagy az internetről értesülünk!

Megbeszélendő kérdések:

- 1) Tudunk olyan példát mondani a Bibliából vagy saját életünkéből, ami a Péld 14:1, 12 verseiben található elveken alapszik?
- 2) Hogyan közeledhetünk bizalommal másokhoz anélkül, hogy túl hiszékenyek lennénk? Milyen példát mutatott Jézus ennek az egyensúlyáról?

2. LÉPÉS: FEDEZD FEL!

Tanítók részére: A Példabeszédek arra tanít, hogyan előzzük meg bölcs döntésekkel a problémákat. Az ilyen döntések úgy születnek, hogy pontos információnk van az adott szituáció tényezőiről és számba vesszük a következményeket. Gondolkodjunk, mielőtt cselekszünk, ahelyett, hogy pillanatnyi érzelmeink alapján vakon belerohannánk bármibe! A bölcsességirodalom, beleértve más vallások és kultúrák példabeszédeit, igen gazdag volt az ókori Közel-Keleten, de a bibliai *Példabeszédek* könyvét a Szentlélek ihlette. Egyedül az vezet maradandó jólétre és boldogságra, ha életünkben Istent tesszük az első helyre (Péld 1:7; Mt 6:33). Mózes választást ajánlott a népnek az élet és a jó, meg a halál és a rossz között (5Móz 30:15-16). Isten követése nem jelent törvényeskedést.

BIBLIAKOMMENTÁR

Példabeszédek könyve 14. fejezete példákkal vázolja fel a bölcsesség és a bolondság közötti néhány főbb különbséget, tekintettel a viselkedési formákra (mások felé is), döntésekre és a beszédre. Ezek a különbségek attól függnek, hogy valakinek szűk látóköre van-e vagy pedig figyelembe veszi a nagy, szélesebb képet, amit Isten nyilatkoztatott ki. Isten lát mindent, a jót és a gonoszt egyaránt (15:3); így bízhatunk a vezetésében és abban, hogy Ő mindenkit felelősségre von a tetteiért. Az emberek terveket szőnek, de azok kimenetele csakis Istenen múlik (16:9).

I. A bölcsesség figyelembe veszi a szélesebb képet is

(Tekintsük át Példabeszédek 14. fejezetét az osztályban!)

A szűk látókörűség, az önzés és az Isten iránti tiszteletlenség nem kifizetődő. Aki ilyen, az rombolja a saját házát (Péld 14:1; 11), büntetést kap

mindazért, amit mond (3. vers), a hiúságban keres bölcsességet (6. vers), rászédik, hogy más úton menjen (8., 15. vers), az irigység felfalja (30. vers) és száműzött lesz (32. vers). Viszont szintén e versek szerint, aki széles látókörű, az előre tekint és önzetlen, mert hűséges Istenhez, építi a saját házát, könnyen tesz szert tudásra, megismeri a helyes utat és érzelmileg egészséges.

Lássuk világosan, hogy a „nagy, teljes kép” számít! A 4. versben az író ezt az elvet a földi szintre vetíti ki: van, aki nem szeret ökröt tartani, mert azzal törődni kellene, pedig a földműves sokkal többre jut ökörral (ma pedig traktorral).

Elmélkedjünk: Hogyan mutatja be a „nagy, teljes kép” értékét Káleb és Józsué (4Móz 13:25–14:38), valamint Elizeus példája (2Kir 6:11-23)? Mit tanulhatunk tőlük, miközben a gonoszság természetfeletti erőinek támadásaitól szenvedve (Ef 6:12) törekszünk az Ígéret Földje felé (Zsid 11:16)?

II. Isten mindent lát

(Tekintsük át Példabeszédek 15. fejezetét az osztályban!)

Péld 15:3 megjegyzi: „Minden helyeken vannak az Úrnak szemei, nézvéen a jókat és gonoszokat.” Tehát, Isten képes segíteni azokon, akik hűségesek hozzá (2Krón 16:9). A zsoltáros ráébredt, hogy Isten már születése előtt is mindent tudott róla (139. zsoltár). Távolról sem neheztelt ezért (mint-ha sérelem érte volna személyiségi jogait), hanem inkább hálával imádkozott (23-24. vers).

Istent senki nem csaphatja be. Amikor imádkozunk vagy dicsőítjük Őt, tudja, hogy őszintén vagy képmutatásból tesszük-e (Péld 15:8; vö. Ézs 1:11-17). Még a gondolatainkat is ismeri (Péld 15:26). Így ahelyett, hogy igyekeznénk elkerülni Istent, amikor vétkezünk (1Móz 3:7-8), jobb, ha bevalljuk neki, amit már eleve tud, és elfogadjuk bocsánatát (Zsolt 32:1-5).

Megbeszélendő kérdések: Hogyan hat az életünkre az a gondolat, hogy Isten mindent tud rólunk? Megbízhatunk azokban, akik úgy érzik, hogy nem tartoznak számadással Istennek? Ha igen, miért, ha nem, miért nem?

III. Ember tervez, Isten végez

(Tekintsük át Példabeszédek 16. fejezetét az osztályban!)

Péld 16:9 így fogalmaz: „Az embernek elméje gondolja meg az ő útát; de az Úr igazgatja annak járását” (lásd még 19:21). Még ha bölcsen is tervezünk a dolgokat vagy megbeszéljük másokkal (15:22; 21:5), akkor is be kell látnunk, hogy nem értünk mindent, és nem tudunk mindent irányítani, még a tudomány és technika világában élve sem. Isten szabad akaratot adott az embernek, ezért szükségünk van a tanácsára, figyelmeztetésére és a Biblia és a Szentlélek vezetésére (Jn 16:7-10). Az Úr a bennünket körülvevő dolgokkal is hat ránk. Például Józseftől meg akartak szabadulni a testvérei (1Mózes 37. fejezet), Isten azonban úgy alakította a körülményeket, amelyeknek részét képezte az éhínség is, hogy végül József meg tudta menteni a saját családját is (1Mózes 39-47. fejezetek). Idővel elmondta a testvéreinek: „Ti gonosz gondolatok ellenem, de Isten azt jóra gondolta fordítani” (1Móz 50:20; vö. Róm 8:28).

Elmélkedjünk: A Bibliában Dániel és Eszter története jól mutatja, hogyan működik Isten a színtalpak mögött céljai eléréséért, hogy megmentse népét az erős, ádáz ellenséggel szemben is. Hogyan hatnak ránk ezek a történetek?

3. LÉPÉS: GYAKOROLJ!

Tanítók részére: Segítsük az osztályunk tagjait, hogy Istenbe vessék bizalmukat, aki mindent tud róluk (Mt 10:29-31) és igazgatja lépéseiket a jó úton (Zsolt 23:3). Még ha nehézségeken mennek is keresztül, Ő velük van és vezeti őket a Bárány menyegzőjére (4-5. vers; Jel 19:9).

Gyakorlati kérdések:

- 1) Hogyan vezetett már Isten olyan utakon, hogy végül jobban alakultak a dolgok, mint ahogy terveztük? Hogyan hat ez Istenbe vetett bizalmunkra most és a jövőben egyaránt?
- 2) Hogyan tapasztaltuk már, hogy a rossz dolgok is erősíthetik a bizalmunkat Istenben, ami miatt egy jobb világban reménykedve élhetünk?

4. LÉPÉS: ALKALMAZD!

Tanítók részére: A Példabeszédek 14-16. fejezetei megmutatják, hogy égető szükségünk van Isten bölcsességére az életünkben. Hinnünk kell, hogy Ő segít azt az utat választani és elérni, ami a legjobb számunkra. Segítsünk osztályunk tagjainak meglátni, hogyan tudják alkalmazni ezt az elvet a különböző élethelyzetekben!

Egyéni tevékenység:

- 1) Kérjük meg osztályunk tagjait, hogy mondják el személyes történeteiket, amikor Isten előre látta, mi fog történni velük! Beszéljük meg, mit jelentenek számukra ezek a tapasztalatok!
- 2) Írassunk egy listát az osztály tagjaival, amelyben praktikus tanácsokat mondanak el arról, hogy mit tanultak a „nagy, teljes képről”! Pl. hogyan tudják jobban beosztani idejüket, hogy beleférjen a napi bibliatanulmányozás és az imádság, meg a kapcsolatok ápolása is? Hogyan sikerül jobban megoldani problémáikat, kikerülni az adóságból stb.?
- 3) Tegyük ki a listákat a gyülekezetünk falújságára vagy honlapjára!
- 4) Példabeszédek 14-16. fejezeteinek tanulmányozása után fogalmazzuk meg a saját, mai példabeszédeinket ugyanezekről az alapelvekről!

„ŐK IS MEGÉRDEMELNEK EGY ESÉLYT”

Amikor Paul és Christie Brown egy nem túl kellemes lakókörnyezetbe költözött a nyugat-virginiai Elinsben, még nem tudták, hogy otthonuk valóságos mágnes lesz a fiatalok számára.

Engedték, hogy a szomszéd gyerekek náluk játsszanak, de néhány szabályt meghatároztak:

- 1) Tisztelet: tiszteld önmagadat és másokat, nincs káromkodás és gúnyolódás.
- 2) Igazmondás: akit egyszer is hazugságon kapnak, annak mennie kell.
- 3) Egészség, táplálkozási elvek: nincs drog, alkohol és tisztátalan húsételek.

Amikor a gyerekek megértették, mit jelent a tiszta és tisztátalan ételek fogalma, otthon is megpróbálták ezt elmondani a családjuknak.

Nemsokára a fiatalok *be akartak költözni* hozzájuk. „Brayden minden hétfőgégjét nálunk tölti - meséli Paul. - Ez az ő szombati nyugalma. Hét közben is próbálja távol tartani magát alkoholistá mostohaapjától, amennyire lehetséges.”

Hunter és Wyatt is több időt tölt a Brown családnál, mint odahaza. Mindketten rossz körülmények között élnek otthon, ezért Pault és Cindyt tartják fogadott szüleiknek.

„Próbáljuk úgy kezelni őket, mintha a saját gyerekeink lennének - mondja Paul. - Ők is megérdemelnek egy esélyt.” Ruhát, biciklit biztosítanak számukra, és szállítják őket az iskolába.

Brayden és Hunter szüleitől engedélyt kaptak arra is, hogy elvigyék a fiúkat a cserkészklubba meg a gyülekezetbe. 2013. november 2-án mindkét fiú megkeresztelkedett Brownék fiával, Paytonnal együtt.

„Három éve lakunk itt - foglalja össze Paul -, és feleségemmel együtt úgy érezzük, hogy Isten vezetett ide bennünket.”

Küzdelmek között

A lecke rövid áttekintése

ALAPIGE: Példabeszédek 19:3

A TANULÓ CÉLJA:

Tudni: Ismerjük fel a vitát szító szavakat!

Érezni: Kincsként becsüljük meg a családunkat és a barátainkat!

Cselekedni: Vizsgáljuk meg életünket, hogy összhangban vagyunk-e a Példabeszédek 17-19. fejezeteiben leírt bölcsességgel!

A TANULMÁNY VÁZLATA:

I. Ismerjük fel a vitát szító szavakat!

- A** Miért veszekszenek az emberek a pénzen? Mit mondanak ilyenkor a másoknak vita közben?
- B** Miért tűznek a családtagok sokszor össze közös nyaralás alatt?
- C** Miért olyan fontosak a kimondott szavak egy kapcsolat építésében?

II. Érezni: Kincsként becsüljük meg a családunkat és a barátainkat!

- A** Miért mondják sokan a halálos ágyukon, hogy bárcsak több időt töltöttek volna a családjukkal?
- B** Mi minden rosszabb a szegénységnél?
- C** Miért végződnek gyakran válással a gazdag és híres emberek kapcsolatai?

III. A Példabeszédek 17-19. fejezeteiben leírt bölcsesség szerinti élet

- A** Miért szalad ki a szánon gyakran olyasmi, amiről tudjuk, hogy nem lenne szabad kimondani?
- B** Jézus szavai hogyan csengenek össze az ebben a szakaszban leírt tanácsokkal?
- C** Miért gondolják emberek, hogy csak több vitát szítanak, ha igazat mondanak?

Összefoglalás: Az emberi kapcsolatok kimondott szavakon alapulnak. Beszédünkkel tudatjuk egymással, milyen a kapcsolatunk jellege. A mér-

ges szó, a hazugság jelezi, ha a viszony megromlott. Az igazság és a bátorítás szívélyes szavai pedig erősödő kapcsolatot sejtetnek.

TANULÁSI ÚTMUTATÓ

1. LÉPÉS: MOTIVÁLJ!

A lelki növekedés alapja: Péld 19:3 elmondja, hogy a megromlott kapcsolat gyakran az egyén hibája. A viszálykodó, hazug, meggondolatlan szavak elidegenítenek. Mégis sokszor előfordul, hogy ilyenkor ahelyett, hogy javítanánk a viselkedésünkön, Istent hibáztatjuk a gondjainkért. A heti tanulmány arra kér, hogy jól fontoljuk meg a dolgainkat. Gyakran a baj oka az, hogy túlságosan sokat foglalkozunk a pénzzel és önmagunkkal. Tudatosítsuk magunkban, hogy milyen szavak hagyják el az ajkunkat, mert talán ezek a boldogtalanságunk okai! Alapvetően változtassuk meg magatartásunkat!

Tanítók részére: Addig nem lesz változás az életünkben, amíg nem vállalunk felelősséget a tetteinkért. Gyakran saját szavainkkal okozunk sebeket magunknak, mert jó és rossz értelemben egyaránt alábecsüljük erejüket. Hazuggá válunk, ha hazudunk és zaklatókká, ha támadó szavakat hangoztatunk! Nem élvezetes a hazug vagy erőszakos ember társasága!

Nyitó tevékenység: Milyen hangnemben beszélünk, és milyen szavakat használunk különböző emberekhez szólva? Másként kommunikálunk a családtagjainkkal, mint a főnökünkkel vagy a beosztottainkkal? Példaképpen mondjuk ki eltérő hangnemben ezt a mondatot: „Kérek, hozz egy pohár vizet!”

Megbeszélendő kérdések:

- 1) Miért létezik számos nyelvben hivatalos és közvetlen megszólítási forma is? Kikhez állunk közelebb? Akikkel hivatalos formában beszélünk vagy akikkel közvetlenebbül szólunk? Miért? Indokoljuk!
- 2) Mely szavak és kifejezések bántanak a leginkább? Melyek nyugtatnak meg legjobban?

2. LÉPÉS: FEDEZD FEL!

Tanítók részére: Minden viszály gyökere a féktelen kapzsiság és az önzés. Nem baj, ha védeni akarjuk nehezen megszerzett javainkat. Viszont a *Példabeszédek könyve* arra kér, hogy fontoljuk meg, vajon nem veszünk-e el értékes kapcsolatokat az anyagiak miatt? Gyakran megesik, hogy a hatalmon lévők leszólják a rangban alattuk állókat. És hogyan beszélünk gyermekeinkkel, házastársunkkal? Keményen vagy kedvesen? Mit várunk el tőlük, ők hogyan szóljanak hozzánk? A hatalmi játszmák teszik tönkre leggyorsabban a kapcsolatokat. Vajon nem neheztelünk azokra, akik kikényszerítik a megkülönböztetett tiszteletet, főként ha azt gondoljuk, hogy nem is méltók rá? A *Példabeszédek* arra hív, hogy mindenkivel kedvesen és őszintén beszéljünk.

BIBLIAKOMMENTÁR

I. Kedves és gonosz szavak

(Tekintsük át Példabeszédek 17. fejezetét az osztályban!)

E fejezet példabeszédei az utolsó vers kivételével rímes verspárban állnak. Minden verspár első verse tükrözi a második vers gondolatait. Péld 17:1-2 verse is ezt a szerkezetet követi. A 2. versben említett gondolat a szolgáról, aki részesül az örökségben, tükrözi az 1. vers témáját, ahol a boldogtalan ház szerepel, amelyben háborúság van. A lényeg, hogy egy idegenre, pl. az ügyvédre száll a gazdagság jelentős része, ha egy vagyonos családban a testvérek az örökségen veszekszenek.

A 17. fejezet három részre különíthető el: 1) kedves szavak, amelyek építik a kapcsolatokat (1-10. vers); 2) gonosz szavak, amelyek megrontják a kapcsolatokat (11-22. vers); 3) a gonosz szavak oka (23-28. vers). Az első szakasz a kedves szavakat az élet próbáiban megtisztult igazság szavai-ként mutatja be (3-4. vers); kiváló beszéd, ami ajándék (7-8. vers); és a szívre ható feddések (9-10. vers). Generációkon át összhangban élhet az a család, amelynek tagjai kedvesen szólnak egymáshoz (5-6. vers).

A második szakasz (11-22. vers) a gonosz szavakat így jellemzi: ellenkezés (11-12. vers), hamis ítélet (13-16. vers) és a hideg, arrogáns ember szívéből fakadó szavak (19-20. vers). Családokat választhatnak szét a gonosz szavak, amelyekkel az ember önmagának is csak szenvedést okoz (21-22. vers). Viszont nehéz időkben a jó barát olyan, mint egy testvér (17-18. vers). A harmadik szakasz azt taglalja, hogy a gonosz szavakat gyakran a pénz és nagy ajándékok feletti vita váltja ki (23-24. vers). A pénzimádat igazságtalansághoz vezet és szenvedést hoz szeretteinkre is (25-26. vers).

Amikor az anyagiakon folyik a vita, még a bolond is bölcsnek tűnik, ha csendben marad (28. vers).

Elmélkedjünk: Jézus az egész földi életét úgy élte le, hogy nem volt saját tulajdonú lakhelye (Mt 8:20). Amikor meghalt, csak egy sarut, egy köpenyt és egy tunikát hagyott hátra. Persze nem minden hajléktalan ember olyan, mint Jézus, de ebben a versengéssel teli világban az embernek gyakran választani kell a barátai és aközött, hogy előre akar-e jutni az életben. Jézus a barátait választotta. Mi mit választunk és miért?

II. A vesztes gondolkodása

(Tekintsük át Példabeszédek 18. fejezetét az osztályban!)

Ebben a fejezetben a példabeszédek verspárokból és három vers alkotta egységekből állnak. Egy három vers alkotta egységben a középső a legfontosabb. A fejezet középpontjában egy ilyen egységet találunk (10-12. vers), aminek a középső verse (11. vers) az önző ember gondolkodásmódjával foglalkozik. Hozzáállásából vizály és kapzsiság fakad. Azt hiszi, hogy „a gazdagnak vagyona az ő erős városa”. A két szélső igevers (10. és 12. vers) elutasítja ezt az alaptalan feltételezést, amikor kijelenti: „erős torony az Úrnak neve”. A fejezet első kilenc verse a bolond gazdag ember életét írja le. Magányos, egyedül járja útját (1. vers), esztelen (2. vers) és terméketlen (9. vers). Amikor elfogy a pénze, az emberek megvetéssel és szemrehányással illetik (3. vers). A bolond arrogáns szavai (5-8. vers) éles ellentétben állnak a bölcs ember erősítő beszédével (4. vers). A fejezet második fele (13-23. vers) az igazi gazdagság titkát mutatja be. A siker két forrásból ered: ha el tudjuk fogadni az embereket gyengeségeikkel együtt, és a tudomány szerzéséből, vagyis a dolgok megértéséből (13-15. vers). A megvesztegetésnek és a hízélgésnek viszont nincs ereje, mert a hatalom szelei szeszélyesen fújnak (16-18. vers).

A 19-24. versek visszatérnek a nyitó témára, az elszigeteltségre. A jó testvér (19. vers), a jó feleség (22. vers) és a jó barát (24. vers) drága ajándék Istentől – mind aranyat ér. Ám a bolond gazdagok azt hiszik magukról, hogy hatalmuk van, ezért „keményen” szólnak azokhoz, akik szeretik őket, csakhogy ezzel elűzik őket maguktól.

Megbeszélendő kérdések: Miért nem kedveljük azt, aki hinceg a vagyonával és a hatalmával? Miért akarunk mégis azokhoz hasonlítani, akiket

nem értékelünk? Mi van a pénzben és a gazdagságban, ami képes egészen a hatalmába keríteni?

III. Mendemondák a gazdagságról

(Tekintsük át Példabeszédek 19. fejezetét az osztályban!)

A 19. fejezet azzal kezdődik, hogy cáfol négy elterjedt legendát. Az az első tévhit, hogy az őszinteség szegénységbe dönt (1-2. vers). A második tévedés, hogy a vagyonos embernek sok a barátja (2-4. vers). A harmadik tévhit, hogy mindenki a barátunk lesz, akinek nagy értékű ajándékokat adunk (5-6. vers). A negyedik téves elgondolás pedig ez: „*a szegényt minden atyjafia gyűlöli*” (7-8. vers). A fejezet többi része úgy próbálja meghatározni a bölcsességet, hogy szembeállítja a bölcs és a bolond ember viselkedését. Bátorítani akarja az olvasót a bölcsesség keresésére és az ostoba dolgok kerülésére. Az egyik fő gondolata a következő: a hazugság éppúgy szükségtelen, mint a fényűzés (9-10. vers). Visszatetsző, mint a luxus a bolond házában. A türelmes és higgadt ember fejedelmi dicsőséggel bír (11-12. vers). A harag a hatalom fitogtatása; az emberek általában könnyen ráförmednek azokra, akiket kevésbé gondolnak fontosnak. Az együttérzés közelebb visz Istenhez (17-18. vers). Tehát legyünk határozottak, de mutassunk együttérzést, amikor megfeddünk egy gyermeket. Amikor az ember mérges, nem tud másokra figyelni (19-20. vers), mert a figyelemhez alázat kell. A legnemesebb gondolatok olyankor születnek meg az ember fejében, amikor együttérzéssel, megértéssel figyel a szegényekre és az elnyomottakra (21-22. vers). A lustaság az istenfélelem ellentéte (23-24. vers). Aki féli az Urat, nem fog azzal megelégedni, hogy egy helyben álldogáljon, hanem siet teljesíteni Isten akaratát (23-24. vers).

Elmélkedjünk: Miért dőlnek be olyan sokan a vagyonnal és hírnévvel kapcsolatos tévhiteknek, még ha azok nem is állják meg a helyüket? Miért nem tesz a pénz sem boldogabbá, sem jobbá?

3. LÉPÉS: GYAKOROLJ!

Tanítók részére: Bizonyos dolgok nem változnak. Még mindig tapasztalhatók a Példabeszédek 17-19. fejezeteiben leírt balga viselkedésformák. Akárcsak Salamon idejében, az emberek ma is vagyoni áhítoznak, gondolva, hogy ettől védelmet, erőt és hatalmat nyernek. A pénz azonban még most sem biztosítja mindazt, amit elvárnak tőle, ám ezek az elképzelések mégis tovább élnek. A gazdagok

hatalmukat fitogtatják szép ruháikkal, hatalmas házaikkal és luxusautóikkal. A Biblia viszont elmondja, hogy aki henceg javaival és „keményen” beszél másokkal, tulajdonképpen magányos, semmittevő és küzdelmekkel teli életet él. A bölcsesség gazdagsága és az értelem az, ami gazdagítja gondolatvilágunkat, építi otthonunkat és boldogságot hoz. A pénznek is megvan a szerepe életünkben, nem lényegtelen. Viszont a veszély abból fakad, ha túl nagy fontosságot tulajdonítunk neki, bálványozzuk, ami miatt lelki értelemben igen veszélyes talajra lépünk. Mi haszna a gazdagságnak és a földi javak birtoklásának, ha a lelkünk látja kárát?

Gyakorlati kérdések:

- 1) Hogyan szerezhajjuk meg az élet jó dolgait úgy, hogy közben bölcsen beszélünk?
- 2) Találkoztunk már olyan emberrel, aki azért jutott koldusbotra, mert követte Isten parancsolatait? Ha igen, miért, ha nem, miért nem?

4. LÉPÉS: ALKALMAZD!

Tanítók részére: Okozott már meglepetést, hogy valaminek jó lett a vége, amikor Isten tanítása szerint, őszintén cselekedtünk? Beszéljünk még erről!

Tevékenység:

- 1) Említsünk olyan bibliai személyeket, akik minden áron Isten szerint akartak élni! Mi volt a döntésük következménye?
- 2) Hogyan lehet a gyülekezet olyan bölcs emberek közössége, akiknek az élete szöges ellentétben áll a Példabeszédek 17-19. fejezeteiben ábrázolt bolond ember életével!

„A SZÜLEID NAGYON BÜSZKÉK LEHETNEK RÁD!”

„Lelőtték a kutyámat! - panaszkolta sírva Brayden a barátjának, Paytonnak.
- Beszelnél a temetésén?”

A 12 éves Payton sosem tartott még temetési prédikációt, de segíteni akart a barátjának, ezért elvállalta a feladatot. „Megterveztük az egész szertartás menetét - meséli Payton. - A mi udvarunkon zajlott. Megástuk a sírt, én elmondtam a beszédet, aztán a kutyát eltemettük a táljával, a nyakörvével és a játékával együtt.”

Amikor Payton és a családja a környékre költözött, a fiú összebarátkozott Braydennel, és miután megtudott pár részletet nehéz otthoni körülményeiről, beszélt neki a hitről. „Én is meg akarom próbálni!” - válaszolta Brayden.

A fiú ezután ott töltötte náluk a péntek estéket, hogy másnap velük mehessen a gyülekezetbe. Nemsokára Brayden unokatestvére, Hunter is náluk akart maradni. „Így már hárman aludtunk a szobámban” - összegzi Payton a történeteket.

Nemsokára egy másik barátjuk is akadt, Wyatt, akinek az apja öngyilkos lett. A fiút már több iskolából kirúgták, és az anyukája nem tudta, hogyan segíthetne neki, mégsem engedte el a fiúkkal a cserkészklubba és a gyülekezetbe.

Amikor három év múltán Payton családjának költöznie kellett, Wyatt egy cédulát adott át a barátjának és a húgának, Stormynak. Payton olyan nagy becsben tartja a kis levelet, hogy a családi széfben őrzi.

„Kedves Payton és Stormy!

Szeretnék nektek köszönetet mondani! Amikor ideköltöztetek, és barátok lettünk, mindent megtettem, hogy igazi kemény srác legyek, de a szívem mélyén tudtam, hogy olyan akarok lenni, mint te, Payton. Amikor elvesztettem az apukámat, nagyon sok vigasztalást kaptam tőled. Tőled ismertem meg Istent, a hősöm és a példaképem vagy! A szüleid nagyon büszkék lehetnek rád, hiszen te vezettél el engem Jézushoz!”

Bölcs szavak

A lecke rövid áttekintése

ALAPIGE: Példabeszédek 20:28

A TANULÓ CÉLJA:

Tudni: Értsük meg, milyen ok-okozati összefüggés van a kegyelem és az ítélet között!

Érezni: Inkább a bölcsesség megfoghatatlan ajándékait értékeljük, mint a kézzelfogható földi javakat!

Cselekedni: Válasszuk a bölcs ítéletet a bűn útja által kínált azonnali jutalom és gyors megoldások helyett!

A TANULMÁNY VÁZLATA:

I. Ok-okozati összefüggés a kegyelem és az ítélet között

- A** Hogyan védheti meg a kegyelem és az igazság a királyt? Mennyivel hatásosabbak ezek a tulajdonságok, mint egy hadsereg vagy a vagyon?
- B** Miért szükséges egy királynak a jó ítélőképesség (Péld 22:2, 8, 26)?
- C** Miért van az, hogy inkább megmarad a türelem, a tisztaság és a szilárdság azokban a közösségekben, amelyek tagjai könyörületesek és őszinték, mint a kegyetlen és hazug tagokból álló közösségekben?

II. A bölcsesség láthatatlan jutalma értékesebb

- A** Miért kellene az iskoláknak nagyobb hangsúlyt fektetni a könyörületre és az igaz ítéletre a tantervben? Milyen haszonnal járna, ha ezt megtennék?
- B** Mivel leszünk gazdagabbak, ha megtartjuk a szombatot? Ezek a dolgok kézzelfoghatóak vagy nem? Magyarázzuk meg!
- C** Miért jellemzi a Biblia Istent sokszor olyan láthatatlan tulajdonságokkal, mint az igazság, a szentség és a könyörület?

III. Kerüljük a bűnt!

- A** Hogyan hat a családra, ha az egyik szülő veszekedős, arrogáns és szívtelen?

- B** Nevezzünk meg történelmi személyeket, akik a bűneik miatt hírhedté váltak! Mi lehetett az oka rossz döntéseiknek, amelyekkel sokak életét megkeserítették?

Összefoglalás: A könyörület és az igazság talán nem tesz gazdaggá vagy hatalmassá, de segít jó döntéseket hozni és erősíti a közösségünket.

TANULÁSI ÚTMUTATÓ

I. LÉPÉS: MOTIVÁLJ!

A lelki növekedés alapja: A helyes ítélőképesség meghatározza az életet. Bizonyos esetekben ez élet-halál kérdése is lehet. Cégek dollármilliókat veszítenek, családok hullnak szét, sok halálos áldozattal járó bal eset következik be földön, vízen, levegőben a rossz döntések miatt. A Példabeszédek arra figyelmeztet, hogy jó ítélőképesség nélkül nem lehetünk sikeresek abban, amit teszünk. Ezért kerüljünk mindent, ami elhomályosítaná az ítélőképességünket!

Tanítók részére: Emberként képesek vagyunk dönteni. Az állatoknak is van bizonyos ítélőképességük, de sokkal korlátozottabb a miénknél. Például nem tudnak erkölcsi döntéseket hozni, megmondani, mi jó, helyes és igazságos. A számítógépek sem dönthetnek mást, mint amire beprogramozták rendszerüket, és a végső döntést mindig az embernek kell meghoznia. A *Példabeszédek könyve* kijelenti, hogy az ember egyik meghatározó tulajdonsága a könyörület. A jóság segít nemes döntéseket hozni, amitől igazán emberibbé válhatunk.

Nyitó tevékenység: Miért jóval drágábbak bizonyos házak vagy autók a többinél? Miért hajlandók az emberek többet fizetni értük? Mit látnak bennük? Mit jelent számunkra az, hogy kiválóság, biztonság, megbízhatóság, kiváló minőség? Miért vállalnak az emberek hatalmas kiadásokat is ilyen megfoghatatlan ideálok miatt?

Megbeszélendő kérdések:

- 1) Nevezzünk meg biztonságos és megbízható tárgyakat! Miért érezzük magunkat biztonságban tőlük?
- 2) Pált és Silást éhezttették, megverték, megláncolták, ők akkor is hálával énekeltek Istennek a sötét, nyirkos börtönben (ApCsel 16:19-25).

Földi javakban nem dúskáltak, mégis kincset mondhattak maguké-
nak. Mi volt ez?

2. LÉPÉS: FEDEZD FEL!

Tanítók részére: A boldogság érdekében egyensúlyt kell teremtenünk a lelki, a fizikai és az anyagi dolgok között. Salamon idejétől fogva mind a mai napig az anyagiak, azaz a pénzen megvehető dolgok felé húznak sokan. A *Példabeszédek könyve* hív, hogy forduljunk vissza a lelki gazdagság szépségéhez és páratlan értékéhez.

BIBLIAKOMMENTÁR

Tanítók részére: Példabeszédek 20-22. fejezeteiben a szerző látszólag az előzőkben leírt verseket ismétli meg. E részek olvasása közben fontos két dolgot szem előtt tartani. Először is, minden fejezet első sora (gyakran az első néhány szó) a fejezet témáját jelöli. Ez nem jellemző a Példabeszédek egészére, de a 20-21. fejezetre igen. A másik, hogy e fejezetekben olyan kifejezéseket, mint pl. „név” vagy „ezüst és arany” egy másik szóval vagy kifejezéssel helyettesítenek. Például a „név” helyett a hírnevet, az „ezüst és arany” helyett pedig a földi gazdagságot találjuk. A Példabeszédek olyan, mint egy rejtvény. Az alábbi kommentár más kifejezéseket javasol az ezekben a fejezetekben található szavakra. Nézzünk át a csoportunkkal néhány példabeszédet, hogy segítség nélkül meg tudjuk-e nevezni ezeket a szavakat!

I. Józan ítélőképesség

(Tekintsük át Példabeszédek 20. fejezetét az osztályban!)

Példabeszédek 20. fejezetének témája a józan ítélőképesség. Az 1. vers megemlíti a „bort”, ami elhomályosítja az ítélőképességünket. A 30. versben szereplő ütéseknek természetesen éppen ellenkező a hatásuk. Felébresztenek és kitisztítják gondolkodásunkat. A csapás (ami itt verést jelent) a feddésre vonatkozó hasonlat, tehát ne szó szerint vegyük. A fejezet négyszer is megemlíti a „királyt” (2., 8., 26. és 28. vers), hogy megerősítse az ítélőképesség fontosságát. A józan ítélőképesség legfontosabb jele a határozottság, vagyis hogy tudjuk, mikor kezdünk el valamit (4. és 15. vers), mikor fejezzük be (3. vers) vagy mikor mondjunk nemet (16. vers). A józan ítélőképesség másik fontos jele, ha felismerjük a jó tanácsot (18. vers) és használjuk a józan eszünket (19. vers). Ha valakiben megvannak ezek a képességek, az könyörületes (20-21., 28-29. vers), alázatos, tudatá-

ban van saját hiányosságainak (9. vers; vö. 5. vers), tudja, hogy Isten mindent lát, ismeri indítékainkat és legbelsőbb gondolatainkat is (5., 12., 24., 27. vers). Tiszta lesz az élete azoknak, akik képesek józan döntéseket hozni (7., 10., 14., 23. vers), minden dolgukban türelmesek és szilárdak maradnak (17., 22., 25. vers).

Elmélkedjünk: Korunkban rengeteg az új elgondolás, lehetőség, tudományos és orvosi újítás, amelyekről a Biblia konkrétan nem ír. Viszont közül olyan alapelveket, amelyek minden időre vonatkoznak. Így hát keressük azoknak az embereknek a társaságát, akik segítenek helyes döntéseket hozni! Milyen tulajdonságai vannak azoknak, akiknek az ítéletében megbízunk?

II. Szokások, amelyek elveszik a helyes ítélőképességet

(Tekintsük át Példabeszédek 21. fejezetét az osztályban!)

Példabeszédek 21. fejezete folytatja az előző rész témáját az ítélőképességről. Ez egyértelműen kitűnik abból, hogy az 1-2. vers említi a „király”-t, valamint „a szívek vizsgálója az Úr” elvét. Továbbá az ítélet és igazság szó megjelenik a 3., 7. és 15. versben. Ez a fejezet azonban másra teszi a hangsúlyt, mint a 20. fejezet. Itt az áll a figyelem középpontjában, ami elhomályosítja az ítélőképességet. Egy lista olyan szellemi és érzelmi szokásokat sorol fel, amelyeket ha megengedünk magunknak, megbénítják a helyes ítélőképességünket. A felsorolás elég hosszú, de az alapelv világos. Amikor engedünk a bűnnek, elveszítjük helyes ítélőképességünket. Aki szereti a bűnt, öntelt, büszke (4. és 24. vers), elhamarkodottan cselekszik (5. vers), becstelen (6-7. és 28. vers), görbe utakon jár (8. vers), szeret vitatkozni (9. és 19. vers), gonoszságra sóvárog (10. vers), lenéz másokat (11. vers), hamisan cselekszik (15., 18. és 27. vers), nincs benne szájalom (13. vers), erkölcstelen (14. vers), összezavarodott (16. vers), az élvezeteket hajszolja (17. vers), pazarol (20. vers), elbizakodott (22. vers), fecsegő (23. vers), lusta (25. vers), fukar és kapzsi (26. vers), álszent (27. vers), kemény (29. vers) és szembehelyezkedik Istennel (30-31. vers). Tehát a lényeg, hogy aki a bűnt szereti, annak nem lehet jó az ítélőképessége. Ezért a vezetőknek könyörületesnek kell lenniük (21. vers). A probléma persze az, hogy természetes hajlamunk van a bűnre.

Elmélkedjünk: Miért tűnnek olyan csábítóknak a bűnök? Hogyan tudunk időt szakítani szombatunként arra, hogy jót tegyünk azokkal, akiknek segítségére van szüksége a gyülekezet körein kívül és belül?

III. A bölcsesség jutalma

(Tekintsük át Példabeszédek 22. fejezetét az osztályban!)

„Kívánatosabb a jó hírnév nagy gazdagságnál” (Péld 22:1). A fejezet kezdő sora bevezeti a szakasz témáját, ami a bölcsesség jutalma. A mai gondolkodás szerint a jó hírnevet és a gazdagságot gyakran rokon értelmű fogalmaknak tartjuk, de a *Példabeszédek könyve* szerint nem így van. A bölcsesség által ígért jutalom például a hírnév, ami megfoghatatlan. A bölcsesség jutalma jelentős és sokrétű. Például a bölcsesség segít felismerni a veszélyt és elkerülni azt (3. vers), alázatosnak lenni (5. vers), okosan tanítani a gyermekeket (6. vers), nagylelkűnek lenni (9. vers), megőrizni szívünk tisztaságát, felismerni, mikor és hogyan szóljunk (11. vers) és Isten védelmét élvezni (12. vers). A bolondság viszont csak szenvedést von maga után. Aki földi javakat gyűjt, annak gyakran üres az élete (8. vers), viszálykodással (10. vers), lustasággal (13. vers), testi vágyakkal (14. vers) jellemezhető, és az ilyen emberrel megeshet, hogy elnyomó, zsarnok válik belőle (16. és 22-23. vers). Salamon arra hívja az olvasót, hogy hallgatás és odafigyelés által legyen bölcs (17. 18. vers), bízjon Istenben (19. vers), keresse a tudást és az igazságot (20-21. vers) és dolgozzon keményen (29. vers). Ne váljon olyanná, aki gyűlöli a bölcsességet, a gazdag és hatalommal bíró emberek társaságát keresi és nincs helyes ítélőképessége (22-28. vers).

Elmélkedjünk: A gazdag és híres emberek általában miért mutatnak oly csekély érdeklődést Isten iránt? Miért teremtette Isten az embert az állatokénál komolyabb értelmi és lelki képességgel?

3. LÉPÉS: GYAKOROLJ!

Tanítók részére: Anyagias és önmaga szépségében gyönyörködő világunkban könnyű irigykedni a gazdagokra és hatalmasokra. Ehelyett inkább igyekezzünk értékelni a lelki gazdagságot, mint például a jó ítélőképességet és a kegyelmet!

Gyakorlati kérdések:

- 1) Hogyan lehetünk biztosak abban, hogy a bölcsesség és a helyes ítélőképesség előnyös?

- 2) Olvassuk el Fil 3:4-11 verseit! Miért nem látott Pál lehetőséget arra, hogy megmaradjon Krisztus mellett akkor is, ha meg akarná őrizni a társadalmi státuszát?

4. LÉPÉS: ALKALMAZD!

Tanítók részére: Figyeljük meg, milyen pontosan írja le Példabeszédek 20-22. fejezete világunk mai helyzetét! Hogyan kerülhetjük el a földi javak hajszolásának kényszerét, hogyan lehetünk sikeresek és hogyan találhatunk békét és nyugalmat Krisztusban, Isten bölcsességében (1Kor 1:24).

Tevékenység:

- 1) Soroljuk fel azokat a dolgokat a csoportban, amelyek most elsőbbséget élveznek az életünkben! Beszéljük meg, hogy ki milyen elgondolás szerint állította össze a listát!
- 2) Olvassuk el a *Krisztus példázatai* „Jutalom” című fejezetét (Budapest, 1999, Advent Kiadó. 271-281. o.)! Beszéljük meg, hogyan függ össze Ellen White elgondolása a lelki jutalomról és Példabeszédek 22. fejezetének gondolatmenete erről a témáról!

BRAYDEN BIZONYSÁGTÉTELE

Paul Brown és családja igazi áldást jelentenek nekem. Három éve, amikor a szomszédunkba költöztek, mostoha nagyapám megkérdezte Pault, hogy nyírhatom-e a gyepet az udvarán. Paul beleegyezett, és hamarosan jó kapcsolat alakult ki köztem és a családjuk között. Nagyon viccesek és barátságosak a gyerekeik, Payton és Stormy. Édesanyjuk, Christie pedig kedves és segítőkész.

Meghívtak a gyülekezetbe, el is mentem, de egy idő után kimaradtam. Hat hónappal később mégis visszatértem, ezúttal viszont végleg. A cserkészekhez is csatlakoztam. Egyszer beszélgetés közben arról esett szó, hogy sem én, sem az unokatestvérem, Hunter nem szeretjük az iskolánkat. Túl sok ott a durvaság. Payton felvetette, hogy miért ne járhatnánk az elkinsi adventista iskolába. Paul talált is szponzorokat nekünk. Ezt az iskolát nagyon szeretem! Mindenki kedves, a tanárok és a személyzet is, és a diákok sem durvák egymással.

Egyik nap éppen a gyülekezetbe tartottunk, amikor Payton elmondta, hogy meg akar keresztelkedni. Hunter és én is lelkesen csatlakoztunk hozzá. Átvettük a bibliai leckéket, és 2013. november 2-án megkeresztelkedtünk.

A gyülekezeti tagok a legnagyobb emberek, akikkel életemben találkoztam. Mindig számíthatok rájuk. A lelkész, Dan prédikációiban pedig van valami, ami különösen hat rám. Szeretem ezeket az embereket, mintha ők lennének a második családom.

Igazi áldás nekem, hogy megismerhettem a hetednapi adventistákat. Az én családomban más nem adventista, és nem is értik, miért teszek bizonyos dolgokat. A mostohaapám például nem tudja felfogni, miért nem eszem sertéshúst, hiszen azelőtt mindig megettem. Eleinte nehéz is volt megállni, de most már örülök, hogy felhagytam vele. Látom a változást a test-súlyomban és a személyiségemben is. Minden jobb lett, mióta megkeresztelkedtem!

Igaz szavak

A lecke rövid áttekintése

ALAPIGE: Példabeszédek 24:12

A TANULÓ CÉLJA:

Tudni: Isten látja legbensőbb gondolatainkat és eltitkolt tetteinket is!

Érezni: Hálával fogadjuk Isten feddéseit, még akkor is, ha néha szigorú!

Cselekedni: Válasszuk az őszinte életet, mintha mindenki előtt ismertek lennének gondolataink és tetteink!

A TANULMÁNY VÁZLATA:

I. Isten látja rejtett gondolatainkat és tetteinket

- A** Miért figyel mindig Isten?
- B** Mennyiben segít a felelősségteljes, tiszta életben, ha tudatában vagyunk, hogy az Úr rajtunk tartja a szemét?
- C** Miért könnyű elfelejteni, hogy Krisztus a világ Bírója és a Megváltója is?

II. Isten szigorú feddései

- A** Miért érezzük gyakran, hogy az igazság korlátoz és sokszor nyers?
- B** Miért füllentik az emberek gyakran, hogy: „Nem is tudtam” vagy „Nem emlékszem”?
- C** Miért fordulhat elő még keresztényekkel is, hogy kiégnek?

III. Mindig az igazat mondjuk!

- A** Miért folyamodnak gyakran a kormányok titkos műveletekhez és nyílt hazugságokhoz?
- B** Hogyan lehet biztonságban, aki mindig igazat mond?
- C** Mi a különbség az igazmondás és a fecsegő kibeszélés között?

Összefoglalás: Akkor lesz az életünk a legbiztonságosabb és a legkelle-mesebb, ha őszinték vagyunk. Isten ismeri és megáldja az igazakat, a hazugok pedig mindig veszítenek.

TANULÁSI ÚTMUTATÓ

1. LÉPÉS: MOTIVÁLJ!

A lelki növekedés alapja: Az igazság Istenről szól: Ő az igazság, igazságot vár el tőlünk, és igazsága miatt törődik azzal, hogyan bánunk másokkal. Megkívánja, hogy következetesen éljünk annak alapján, amit róla tudunk. Könnyű arra gondolni, hogy mivel az üdvösséget kegyelem által kapjuk, úgy viselkedhetünk, ahogyan akarunk, és azt gondolhatjuk, amit akarunk. Ez zsákutca. Következetesen kell eljárnunk, mivel hiszünk az igazságban.

Tanítók részére: E heti tanulmányunk az igazság fontosságának témáját feszegeti. Az igazság nem csupán intellektuális kérdés. Lényeges eljutni odáig, hogy a maga valójában megismerjük Istent. Ő szereti azokat, akik együtt érzőek és igazságosak, de gyűlöli azoknak a tetteit, akik inkább a pénzzel és hatalommal törődnek. Együtt kell éreznünk másokkal, ha Isten együttérzésére vágyunk! Ha igazságot szeretnénk, nekünk is igazságosnak kell lennünk!

Nyitó tevékenység: Még a legbátrabb hadvezérek is félve remegnek, amikor hazugságuk lelepleződik. A korrupció és elnyomó rendszerek is az igazság álarcát öltik fel. Miért bír ilyen nagy erővel az igazság?

Megbeszélendő kérdések:

- 1) A titoktartás szükséges a biztonsághoz. Mi a különbség a titoktartás és a hazugság között? Mi lenne, ha mindenki megismerhetné magánbeszélgetésünket és személyes dolgainkat?
- 2) Az igazság néha fáj. Hogyan tudunk úgy igazat mondani, hogy közben nem bántunk meg senkit? Miért könnyebb hazudni az érzésekről, mint a tényekről?

2. LÉPÉS: FEDEZD FEL!

Tanítók részére: A Hetednapi Adventista Egyház létének oka az igazság. Hisszük, hogy az igazság létezik, aminek Jézus az alapja, és Jézus különleges üzenetet bízott ránk ebben a korban. Ez a „jelenvaló igazság”. Pontosan mi a „jelenvaló igazság”? Mit jelent? Hogyan érthetjük meg?

BIBLIAKOMMENTÁR

Péld 22:17-29 szakasza lezárja az ítélet kérdéskörét (Péld 20:1-22:16), ugyanakkor bevezeti az új témát, az igazságot (Példabeszédek 23-24. fejezet). A 23. fejezet arra hív, hogy szavahihetők legyünk, igazat mondjunk még akkor is, ha ezért talán megfizetünk a munkahelyen vagy az élet más területén, de csak így élhetünk a legbiztonságosabban. A 24. fejezet rámutat: szíve mélyén mindenki tudja, hogy lelkiismerete szerint cselekedett-e vagy sem.

I. Az igazság Istenről

(Tekintsük át Péld 22:17-29 verseit az osztályban!)

Az e heti lecke a 22. fejezet záró verseivel kezdődik (17-29. vers). A múlt héten azt láttuk, hogy a 22. fejezet a bölcsesség jutalmáról szól. Ez a hét az igazságra összpontosít.

Mi az igazság? Az igazság lényege először is és leginkább Isten: Ő létezik, Ő a szegények és elnyomottak védelmezője. „*Ne rabold ki a szegényt... Mert az Úr forgatja azoknak ügyét*” (Péld 22:22-23) – hangzik a figyelmeztetés. A második igazság, hogy aki bűnt cselekszik, az a romlásba tart. Salamon két képpel foglalja össze a bűnöket: „*a haragos ember*” (24. vers) és az, aki „*lebontja a régi határt*” (28. vers). Mindkét kép azoknak a szívtelenségét és arroganciáját írja le, akik bűnt követnek el (23:10). Egy ideig látszólag jól élnek, de hirtelen szakad rájuk a baj. A harmadik igazság, hogy a kemény munka és a kitartás jutalmat hoz: „*a királyok szolgálatába fog állani*” (22:29), aki szorgalmas. Ha megnézzük ennek a háttérét, a Péld 22:17-29 részben leírt igazság hasonlít a negyedik parancsolathoz (2Móz 20:8-11). A szombat parancsolata szerint 1) meg kell emlékeznünk Istenről, aki a világot teremtette (8. és 11. vers), 2) együttérzést kell mutatnunk mások iránt (10. vers) és 3) keményen kell dolgoznunk (9. vers). A parancsolat kimondja: „*végezd minden dolgodat*” (9. vers). A Biblia szerint az igazságnak erkölcsi tartalma van, változatlan és Istenről szól.

Elmélkedjünk: Mely három dologgal jellemzi a *Példabeszédek* könyve az igazságot?

II. Az irigységről és az élvezetekről

(Tekintsük át Példabeszédek 23. fejezetét az osztályban!)

Sajnálatos módon egyes keresztények két okból is irigykednek a világra: a világi élvezeteket szórakoztatónak vélik, Isten akaratát viszont túlságosan

szigorúnak tartják. A világi élvezetek ezüst tálon kínált ételek képében jelennek meg (1-8. vers), erkölcstelenséggel (27-28. vers) és borral (29-35. vers). Isten bölcsessége viszont kést tart a torokra (2. vers), vesszót a hátra (14. vers). Fájdalmasan nehéz lehet Isten fegyelmezésének alárendelni az önteltségünket és csapongó szívünket. Azonban a bölcsesség jutalma hatalmas és örök. Ne fáradjunk hát bele Isten szigorú feddéseibe, ne irigykedjünk a világban élőkre! Salamon a szív nyugtalanságát az elkényeztetett gyerekekhez hasonlítja, és ezt mondja: „*nem hal bele*” (13. vers). A világi emberek mohó vágyakkal és irigységgel hosszú sorban állnak, de a kimerítő várakozás nem hoz nekik mást, csak viszályt és csalódottságot.

Elmélkedjünk: Miért mondta Krisztus a követőinek, hogy lépjenek a keskeny ösvényre és vegyék fel a keresztet (Mt 7:14; Mk 8:34)?

III. Légy őszinte, ismered az igazságot!

(Tekintsük át Példabeszédek 24. fejezetét az osztályban!)

Péld 24:1 figyelmeztet, hogy ne irigykedjünk azokra, akik a bűn eszközeivel építik vagyónukat. A fejezet egy ellentéppárral nyit, amelyben a hazugságról és az igazságról és ezek hatásáról szól (2-10. vers). A hazugság tönkreteszi a hírnevet és meggyengít; utálatossá lesz mások előtt, akinek titkai lelepleződnek (9. vers), „*a nyomorúságnak idején*” nem talál majd erőt a felálláshoz (10. vers).

Ezzel ellentétes az igazság hatása. Lelki gazdagsággal tölti be életünket és megerősít (3-4. vers). Az igazság segít növekedni, azt érezzük, hogy erősek vagyunk és biztonságban élhetünk (5-6. és 16. vers). Mintha olyan városban járnánk, amelynek magas falain az ellenség nem láthat át (7. vers). Az igazság ereje maradandó, nem úgy, mint a hazugságoké. A 11-29. versek tovább óvnak a hazugságtól. Még ha valakinek a hazugságait nem is leplezik le, Isten mindent tud, mint ahogy ő is tudja magáról. Salamon három esetre tér ki a hazugságokkal kapcsolatban: a) amikor valaki látja, hogy más bajban van, de nem segít neki és később ezt mondja: „*nem tudtuk ezt*” (12. vers); b) amikor örömmel látja, hogy az ellenfele bajban van (17. vers); c) amikor emberekkel a gazdagságuk és hatalmuk miatt bánik megkülönböztetett figyelemmel (23-25. vers). Ezekben az esetekben a hazug tudja, hogy rosszat tett. Mi másért próbálna titkolni? „*Azon a napon, melyen az Isten megítéli az emberek titkait*” (Róm 2:16), megfizet mindnyájunknak cselekedeteink szerint, akár jók, akár rosszak voltak azok.

Elmélkedjünk: A 24. fejezet egy példázattal zárul a rest emberről (30-34. vers) és összefoglalja az igazságról szóló részt. Hogyan illeszthető hozzá ez a történet a feddésről és az igazságról szóló gondolatmenethez, amit Példabeszédek 23-24. fejezetében találunk?

3. LÉPÉS: GYAKOROLJ!

Tanítók részére: Az igazság Istenről szól, arról, hogy Ő látja titkainkat. Istenünk igazságos és együtt érző. Nem szabad tiszteletlenül bánni senkivel! Az igazság gyönyörű, csak úgy, mint a kegyelem és a tisztesség. Csak azt fenyegeti, aki hazug.

Gyakorlati kérdések:

- 1) Tegyük fel, hogy olyan ember szeretne találkozni veled, akit nem tartasz sokra, ezért ezt válaszolod: „Most nem érek rá.” Milyen következmény lesz a hazugságnak rád nézve?
- 2) Hogyan hatott a kereszténységre, amikor különleges bánásmódban részesítette tehetős tagjait és szövetkezett a hatalommal (mint pl. Konstantin császár)?

4. LÉPÉS: ALKALMAZD!

Tanítók részére: Az igaz élethez fegyelem és bátorság szükséges, különösen amikor a hatalmasokkal van dolgunk, akiknek a döntései miatt negatív következményekkel is számolhatunk. Félünk megsérteni őket. A *Példabeszédek könyvéből* megtudjuk, hogy Isten gyűlöli a személyválogatást, azt, amikor tiszteletlenül bánunk a gyengébbekkel, nem figyelünk rájuk.

Tevékenység:

- 1) Kérd meg az osztály tagjait, hogy tegyenek őszinteségi fogadalmat Istennek! Ez nem azt jelenti, hogy elhíresztelnék titkokat, szükségtelenül kifecsegnék információkat vagy nyilvánosságra hoznak olyan dolgokat, amelyekről nincs alapos ismeretük. Csak igazat mondjon mindenki!
- 2) Kérd meg az osztályodat, hogy törekedjenek nagyobb tiszteletet mutatni és jobban bánni azokkal, akiket a környezetükben és a családjukban gyengébbnek látnak! Majd beszéljenek tapasztalataikról az osztályban!

A MISSZIÓ SIKERÉÉRT

Amikor Dan Jacko éppen nem járni tanítja a sérült embereket, akkor gyülekezeti tagjainak segít lelki útjukon. Dan fizioterápiás szakember, de a Mountain View Egyházterület alkalmazásában népevangélistaként is szolgál a nyugat-virginiai Elkins és Parsons gyülekezetekben. Emellett még az elkinsi Highland Adventista Iskolában biológiát és kémiát is tanít. Felesége, Cheryl nevelő és szakképzett ápolónő. Ő a tizenkét osztályos iskola igazgatója. Fiuk, Jeremy bibliismeretet, matematikát és történelmet oktat.

Dan hisz a misszió fontosságában, ezért két évente elviszi a diákokat és a gyülekezeti tagokat valamilyen misszióútra. Voltak már Mexikóban, Panamában, Hondurasban és 2014-ben Costa Ricában.

Costa Ricában nappal imaházat építettek, esténként pedig négy különböző gyülekezetben tartottak szünidei bibliaiskolát és evangelizációs alkalmasokat. Dannek is éppen elég zsúfolt a napirendje, de nagy hatást tett rá a Costa Rica-i lelkész áldozatos munkája, aki hat gyülekezetet pásztorol, és még autója sincs.

Dan a gyülekezete tagjaival nemcsak külföldön épít imaházakat, hanem otthon is. Nemrégiben húzták fel a saját gyülekezetüket és iskolájukat, ami egy 2,2 hektáros földterületen helyezkedik el. A közösség egyáltalán nem vett fel hitelt!

Az jelenti a legutóbbi kihívást Dan és a nyolcvantagú elkinsi gyülekezet számára, hogy alig tudnak lépést tartani a környékeliek igényeivel, mert olyan sokan akarják tanulmányozni a Bibliát. Nyugat-Virginiában mindenki kapott meghívót a Bibliai Levelező Iskola elvégzésére, és több mint 10.000 személy jelzett vissza, hogy bibliaórát szeretnének venni. Ebből kétszáznál is több kérés a gyülekezet közvetlen környezetéből érkezett.

Dan az általa vezetett kis gyülekezetek tagjaival együtt tenni akar a körülöttük élőkért. Hajlandók idejükből, erejükből és anyagi javaikból is áldozni a sikeres munkáért.

Álarc mögül

A lecke rövid áttekintése

ALAPIGE: Példabeszédek 25:2-3; 26:11-16; 27:5-6

A TANULÓ CÉLJA:

Tudni: Gondoljunk a bűnös emberi élet néhány bonyolult problémájára! Nagy szükségünk van az isteni bölcsességre a legyőzésükhöz.

Érezni: Isten megért és Igéjével segít, hogy boldoguljunk az életben!

Cselekedni: Fogadjuk hálásan Isten Szavát mint a bölcsesség forrását, hogy képesek legyünk helyt állni az erkölcsi problémák és döntések kérdésében!

A TANULMÁNY VÁZLATA:

I. Még nem vagyunk a mennyben

- A** Az élet zavaros. Az emberekben nem mindig lehet megbízni, és gyakran megmagyarázhatatlan szenvedések érnek. Hogyan tudjuk rendezni a problémás helyzeteket, és hogyan birkózhatunk meg a nehézségekkel?
- B** Példabeszédek 25-26. fejezete betekintést nyújt hétköznapi helyzetekbe és gyakorlati tanácsokkal lát el. Miért olyan időszerűek a Példabeszédek tanácsai ma is?

II. Isten Szava szerint élni

- A** Isten Igéje megbízható, tehát hogyan kell alkalmaznunk az elveit?
- B** Hogyan találhatjuk meg Istent, ha a nehéz időkben távolinak érezzük?

III. Kérjük Isten áldását a nehéz időkben!

- A** Hogyan nézhetünk magabiztosan szembe a jövővel az élet zűrzavarában?
- B** Emlékezzünk vissza arra, amikor Isten megáldott és/vagy segített megoldani bonyolult helyzeteket! Beszéljünk arról, ki hogyan találta meg Isten segítségét! Tanuljunk mások küzdelmeiből! Hogyan tölthetnek el a tapasztalatok reménnyel és bátorsággal?
- C** Miért nehéz dicsőíteni Istent, amikor elcsüggedünk?

Összefoglalás: Mit lehet tenni, ha valaki elcsüggedt és/vagy megoldatlan problémákkal küzd? Bölcsességet nyerhetünk Példabeszédek 25-26. fejezetét tanulmányozva és meghallgatva mások bizonyosságtételeit, akik fájdalmas tapasztalatokon mentek keresztül! Mindenekelőtt azonban kérjük a megígért áldásokat a „*minden vigasztalásnak Istenétől*” (2Kor 1:3)!

TANULÁSI ÚTMUTATÓ

1. LÉPÉS: MOTIVÁLJ!

A lelki növekedés alapja: A *Példabeszédek* könyve különböző személyiségtípusokat mutat be: bolondokat, lustákat és barátokat (jókat és rosszakat). Eközben arra emlékeztet, hogy az emberi jellem nem csupán egy külső burok, és nem csak az emberre önmagára hat.

Tanítók részére: Az emberek külső megjelenése gyakran nem egyezik a belső tulajdonságukkal, valójában lehetnek pl. álnokok és balgák. Tehát törekedjünk arra, hogy a külső megjelenésünk összhangban legyen a természetünkkel, Isten jellemét, igazságát és szeretetét tükrözze!

Nyitó tevékenység: Kérjük meg az osztály tagjait, hogy emlékezzenek vissza egy esetre, amikor egy barátjuk fájdalmasan őszinte volt velük! Hogyan hatott ez rájuk. Azt is kérdezzük meg, hogy milyen érzés volt, amikor egy nehéz helyzetben nekik kellett őszintén elmondani a véleményüket egy barátjuknak! Jézus mindenkit szeret, ezért őszintén beszélt az emberekkel, és az őszinteségét néha rosszul fogadták.

Elmélkedjünk: A valószínűleg még tinédzser Dániel hadifogoly volt, mégis bátran és őszintén elmondta babilóniai fogvatartóinak, hogy milyen ételt kér: „*De Dániel eltökélé az ő szívében, hogy nem fertőzteti meg magát a király ételével és a borral, amelyből az iszik vala, és kéré az udvarmesterek fejedelmét, hogy ne kelljen magát megfertőztetnie*” (Dán 1:8). Isten megáldotta Dániel döntését: „*És az Isten kegyelemre és irgalomra méltóvá tévé Dánielt az udvarmesterek fejedelme előtt*” (Dán 1:9). Ez a szöveg bátorításul szolgálhat, amikor erkölcsi döntéseket kell hoznunk. Nevezzünk meg olyan személyeket a Szentírásból, akik a szenvedések között is képesek voltak megdicsőíteni Istent!

2. LÉPÉS: FEDEZD FEL!

Tanítók részére: A Példabeszédek „erkölcsi kézikönyv”, amelynek az írója a valaha élt „legbölcsebb ember”. Az évszázadok során alapvetően nem változtak azok az erkölcsi helyzetek, amelyekkel szembe kell néznünk, így a Példabeszédek tanácsai ma is igencsak időszerűek.

BIBLIAKOMMENTÁR

I. Az álarc mögött

(Tekintsük át Péld 25:1-3 verseit az osztályban!)

Isten gyűlöli a hamisság minden formáját: „E hat dolgot gyűlöli az Úr, és hét dolog utálat az ő lelkének: a kevély szemek, a hazug nyelv, és az ártatlan vért ontó kezek, az álnok gondolatokat forraló elme, a gonoszra sietséggel futó lábak, a hazugságlehelő hamis tanú, és aki szerez háborúságokat az atyafiai között” (Péld 6:16-19)! Figyeljük meg, hogy a hazugságot kétszer is említi ez a rövid felsorolás! Isten gyűlölete a hazugság iránt az Édenben elhangzott első hazugságtól ered, ami befeketítette a személyét, és ami a Krisztus és Sátán közötti nagy küzdelem középpontjában áll.

Elmélkedjünk: Mit tanulhatunk Dánieltől a jóságról, amikor Isten útján szeretnénk járni? A *Példabeszédek* könyve tanácsol, hogy ne bízunk a „bolondokban”! Hogyan ítéelhetjük meg helyesen mások jellemét úgy, hogy közben mégis elfogadóak legyünk mindenki irányában?

II. Isten titka

(Tekintsük át Péld 25:2 versét az osztályban!)

Isten értelme jóval túlszárnyalja a miénket. Nem foghatjuk fel, ez azonban nem lehet mentség arra, hogy ne próbáljunk megtudni róla a lehető legtöbbet. Írott Igéjében elmondja: szeretné, hogy megismerjük. Most nem magyarázhat el mindent teljesen (ahogy egy szülő sem tud mindent megértetni a kicsi gyermekével), de megígéri, hogy egy nap szemtől szemben látjuk majd Őt, és segíteni fog megérteni a földi dolgokat (még szenvedéseinket is), amelyek pillanatnyilag megmagyarázhatatlannak tűnnek.

„Ó, az istenség titka – Isten megjelent testben! Ez a titok egyre nagyobb lesz, amint megpróbáljuk felfogni. Felfoghatatlan számunkra, az emberek mégis megengedik maguknak, hogy a világi, földi dolgok eltakarják előlük azt a homályos képet is, amit halandók megismerhetnek Jézus lényéből és végtelen szeretetéből... Hogyan lelkesedhetünk földi, közön-

séges dolgokért, miközben nem kavar fel ez a kép: a Golgota keresztye, a szeretet, ami megnyilvánult Isten drága Fiának halálában?...

Amikor majd üdvözülök és ott leszek Isten országában, folyton új és új szinteket ismerek meg a megváltási tervből. A megváltott szentek egész serege úgy fogja látni az Atya és a Fiú szeretetét, mint még soha, és dicsőítő ének csendül majd halhatatlan ajkukon. Jézus szerette őket, életét adta értük. Ott majd megdicsőült testben, csodálatos képességekkel, megtisztult szívvel és szájjal énekeljük a megváltó szeretet dicséretét” (Ellen G. White: *Maranatha*. 318. o.).

III. A bolond mint bölcs

(Tekintsük át Péld 26:11-16 verseit az osztályban!)

Sosem szabad megfélemednünk korlátainkról! Az emberi felfogás és Isten valósága között hatalmas a szakadék. Az ókori görögök úgy hitték, hogy ez az áthidalhatatlan szakadék a lélek és az anyag miatt van. A Biblia írói arra tanítanak, hogy az ember és Isten közötti szakadék okozója a bűn. Hajlamosak vagyunk hibásan gondolkodni, ezért szükségünk van az igazi tudásra, ami Istentől, Igéjéből jut el hozzánk.

Elmélkedjünk: Mi lehet az oka, hogy sok mai ember ellenáll a Szentírásban található bölcsességnek? Bölcs Salamon ezen a kérdésemre töprengett, amikor a *Prédikátor könyvét* írta. Beismerte: nehéz megérteni az életet, de az egyetlen reményünk, hogy féljük Istent és engedelmessé válnunk neki (Préd 12:13-14).

IV. Barát mint ellenség vagy ellenség mint barát?

(Tekintsük át Péld 27:5-6, 17-23 verseit az osztályban!)

Néha nehéz őszintének, nyíltnak lenni akár szülővel, akár gyerekekkel, házastársal, baráttal vagy üzlettárral. Ezért tehát nyomatékos utasítást kapunk: „Az Úrnak fenyítését fiam, ne utáld meg, se meg ne ünd az ő dorgálását. Mert akit szeret az Úr, megdorgálja, és pedig mint az atya az ő fiát, akit kedvel” (Péld 3:11-12). Ez a szakasz útmutatást nyújt, amikor helyre akarunk igazítani valakit. Ha fájdalmas dolgot kell közölnünk, azt gyengéden, segítő szándékkal tegyük: „Jó szándékúak a barátótlak kapott sebek” – hamis kétszínűség helyett (ami elrejtja az igazi érzéseket). „...de csalárd a gyűlölködőnek a csókja” (Péld 27:6). Továbbá: „Zúzóadások, sebek tisztítanak meg a gonoszságtól, és a test belsejében is érzett csapások” (Péld 20:30).

Elmélkedjünk: Mit tanulhatunk az Ó- és Újszövetségben szereplő hit-hősök (pl. Rút, Naomi, Hanna és Elkána, Dávid és Jonatán, Pál és Barnabás stb.) küzdelmeiből és győzelmeiből?

3. LÉPÉS: GYAKOROLJ!

Tanítók részére: A szenvedések miatt néha talán nem könnyű elhinni, hogy Isten velünk van. Mi minden erősíti a hitünket a nehéz időkben? Hogyan bátoríthatjuk azokat, akik elcsüggedtek és elveszítették hitüket Istenben?

Elgondolkodtató kérdések: Krisztus arra szólít, hogy szeressük ellenségeinket és tegyünk jót azokkal, akik gyűlölnék minket. Ez persze nem jelenti azt, hogy mások nyugodtan becsaphatnak. Hogyan tudunk óvakodni a hamis barátságoktól, elfogadva mindenkit? Krisztus közel akart lenni teremtményeihez még a bűnbeesés előtt, de megkereste őket bűnbeesésük után is, bemutatva ezzel szeretetét. „Hozzátok gondotokat, örömeitöket, szükségleteiteket és aggodalmaitöket, ami nyom és kínoz Isten elé! Terheiteket sohasem találja nehezeknek, soha ki nem fáraszt-hatjátöket Öt. Ö, aki hajatök szálát is számon tartja, nem közömbös gyer-mekei szükségletei iránt. »Igen, irgalmas az Úr és könyöröletes« (Jak 5:11). Nyomorunk és jajkiáltásunk szívéig hat. Vigyétek öhozzá mindazt, ami szívetöket nyomja. Senki sem oly nehéz, hogy ne bírná el, mert hisz Ö tart fenn világöket, kormányozza a világmindenség ügyeit. Békességünk feltételei közöl egyik sem oly jelentéktelen, hogy ne részesitené figye-lemben. Élettapasztalataink egyetlen fejezete sem oly homályos, hogy el ne olvashatná; nem lehet olyan nehéz helyzetünk, hogy meg ne oldhat-ná. Legkisebb tanítványát sem érheti kár, nem kínozhatja gond szívün-ket, nem érhet öröm, és őszinte ima nem hagyhatja el ajkunkat, amely iránt ne viseltetne közvetlen érdeklödéssel. »Meggyógyítja a megtört szí-vüeket, és bekötözi sebeiket« (Zsolt 147:3). Isten és minden egyes lélek közötö olyan gyengéd és bensösleges a viszony, mintha kívülé más lélek nem volna, akiért szeretett Fiának életét áldozta» (Ellen G. White: *Jézushoz vezetö út*. Budapest, 1999, Advent Kiadó. 76. o.).

Gyakorlati kérdés: Lelkesít-e, hogy Jézus a barátunk? Mi is őszinte barátok akarunk-e lenni?

MÉG TÖBB AJTÓ NYÍLIK

A nyugat-virginiai Bridgeportban az egyetlen adventista közösség a helyi presbiteriánus templomban jön össze szombatonként. Még ha nincs is saját épületük, a Central Hills Adventista Gyülekezet komolyan építi az emberi kapcsolatokat.

A Bibliai Levelező Iskola szórólapjaira ez a gyülekezet mintegy háromszáz személytől kapott kérést a bibliatanulmányozásra. James Volpe és harminc gyülekezeti tagja minden erejével igyekszik lépést tartani az eseményekkel.

Az egyik fiatal hölgy, Heather így számol be tapasztalatáról: „Miközben házról házra jártunk a szórólapokkal és az első leckékkel, az egyik néni kérte, hogy látogassuk meg. Ezért a barátnómmal, Angelával visszatértünk, és hetente tanulmányoztuk vele a Bibliát. Azon a télen a néni fia öngyilkos lett. Ezután is igyekeztünk támogatni a nénit, és segítettünk neki, amiben csak tudtunk. Időnként eljön a gyülekezetbe.”

Egy másik fiatal gyülekezeti tag nem ad ugyan bibliórákat, de lelkesen részt vesz a postázásban. „Én gondoskodom arról, hogy minden leckét kijavítsak, és visszaküldjem a hallgatónak, hogy megkaphassa a következő anyagot. Arra is vigyázok, hogy senki se hagyja abba a tanulást észrevétlenül.”

„A gyülekezet ifjúsági csoportja is sokkal erősebb lett – mondja Angela. – Azt gondolom, most van az első alkalom, hogy a gyakorlatba is átültethetjük, amit hétről hétre hallunk a szószékről. Láthatjuk, hogyan növekszik a gyülekezet.”

Heathernek meggyőződése, hogy a személyes bibliatanulmányozás a legjobb módja a gyülekezet növekedésének és lelki fejlődésének. „Nemsokára kezdődik egy evangelizációs sorozat, és sokkal több ajtó nyílt meg azáltal, hogy megkerestük az embereket és bibliórákat adunk.”

Hittel élni

A lecke rövid áttekintése

ALAPIGE: *Példabeszédek* 28:4-5, 7-9; 29:13

A TANULÓ CÉLJA:

Tudni: A *Példabeszédek* könyvében foglalt gyakorlati tanácsok alapja az istenfélelem.

Érezni: Értékeljük Isten tanácsait, ismerjük fel alapvető céljukat és értéküket, valamint az engedelmség áldásait!

Cselekedni: Élünk az isteni elvek szerint, dicsőítve az Urat szeretetért! Isten világosan megmutatja, hogyan éljünk a bűnös világban.

A TANULMÁNY VÁZLATA:

I. Isten parancsainak és törvényeinek nagyszerűsége

- A** Miért vélik néha még keresztények is, hogy Isten törvényei korlátozzák szabadságunkat?
- B** Miért nem tudnak sokan áldásként gondolni Isten törvényére? Mi az, amit az embernek meg kell változtatni a gondolkodásmódjában, hogy meglássa a törvény áldásait?

II. Általános rossz, hogy ma az emberek igyekeznek megkerülni Isten törvényét

- A** Hogyan beszélhetünk a Tízparancsolatról úgy, hogy értékeljük és tiszteljük az emberek?
- B** Bizonyos keresztény tradíciók szerint a kereszt eltörölte a törvényt. Hogyan léphetünk fel legjobban e tévedés ellen?

III. Élünk boldogan Isten útmutatása szerint!

- A** „Te, Uram, ne tartsd vissza tőlem irgalmadat; kegyelmed és igazságod mindig megóvnak engem” (Zsolt 40:12).
- B** A zsoltáros megértette, hogy Isten kegyelme és igazsága nem áll ellentétben egymással. Hogyan tudjuk elsajátítani ezt a hozzáállást?
- C** Hogyan találunk erőt és kitartást megmaradni a hitben akkor is, amikor látszólag minden ellenünk fordult?

Összefoglalás: Isten törvénye és bölcsessége összekapcsolódik a *Példabeszédek* könyvében, biztosan mutatják az utat az életben. Akkor leszünk a legbölcsebbek, ha a tisztánlátást keresve elfogadjuk Isten akaratát.

TANULÁSI ÚTMUTATÓ

1. LÉPÉS: MOTIVÁLJ!

A lelki növekedés alapja: Sok mai elmélet szerint „realistának” lenni azt jelenti, hogy az ember „halad”, és nem ragad le Isten Igéjének „ősi, elavult korlátainál”. Salamon király ezzel nem értene egyet, hiszen állítja, hogy csak úgy juthatunk előre az életben, ha elfogadjuk a Szentírás tanácsait és Isten segítségével azok szerint élünk.

Tanítók részére: A *Példabeszédek* könyvében tanácsokat találunk a mindennapi problémákra. Mindezek alapja, hogy az istenfélelem a legmagasabb rendű bölcsesség, és a tisztánlátás keresése akkor kezdődik, ha alávetjük magunkat az Úrnak. Ez a könyv nem vallási és teológiai okfejtéseket tartalmaz, hanem a hétköznapi életre nevel.

Nyitó tevékenység: Miért van szükségünk Isten bölcsességére, amikor annyi könyvet vehetünk, amelyekkel önmagunkon segíthetünk?

Elmélkedjünk: Isten Igéje az egészség és a boldogság kulcsa; mérce, amihez Isten teremtményeiként az életünket igazíthatjuk. Tehát az a legjobb, ha összhangban élünk vele. Nézzük meg, hány vers szól a *Példabeszédek*ben az egészségügyi alapelvekről!

2. LÉPÉS: FEDEZD FEL!

Tanítók részére: Tanulmányozzuk Péld 28:4-5, 7-9 és 29:13 szakaszait!

BIBLIAKOMMENTÁR

I. Isten törvényének fontossága

(Tekintsük át Péld 28:4 versét az osztályban!)

A mai közzelfogással ellentétben, ami az Istentől független bölcsességet hirdet és arra hivatkozik, a *Példabeszédek* könyve az emberi tudást korlátozottnak látja. Arra is figyelmeztet, hogy a saját bölcsességünkben se

bízzunk; szükségünk van az isteni kinyilatkoztatásra.

„Az élet kemény tényei, amelyek valamennyire észre térítenek, valójában Isten tényei, a jellem általa elrendelt iskolái. Nem alternatívái a kegyelmének, hanem eszközei, hiszen a megismerés képességétől kezdve az engedelmességhez kapott erőig minden kegyelemből van. »A halló fület és a látó szemet, az Úr teremtette egyaránt mindkettőt« (Péld 20:12).

Mindnyájan Isten iskolájába járunk... belénk akarja plántálni az istenismeretet. Ez a legfőbb jutalmunk. Ha meghajlunk tekintélye és fensége előtt (az Úr félelmében), elkezdődik és folytatódik a képzésünk. Ha keressük a bölcsességet, mint »rejtett kincseket«, az lesz a jutalmunk, hogy egyre bensőségebb közösségbe kerülünk az Úrral... Mert a cél ez: »...megérted az Úrnak félelmét, és az Istennek ismeretére jutsz« (Péld 2:5)» (Derek Kidner: *The Proverbs: An Introduction and Commentary*. [Bevezetés és kommentár a Példabeszédek könyvéhez.] Downers Grove, Ill., 1964, InterVarsity Press. 35. o.).

Elmélkedjünk: Hogyan tanít Isten törvénye arra, hogy Isten a szeretet? Miért érzik némelyek kényszerítőnek a törvényt? Talán ha szóról szóra megtanulnánk a Tízparancsolatot az elejétől kezdve („*Én, az Úr, vagyok a te Istened, a ki kihoztalak téged Egyiptomnak földéről, a szolgálat házából*” [2Móz 20:2]), emlékeznénk rá, hogy a megszabadítás megelőzi a törvényt. Nem azért tartjuk be a törvényt, hogy majd üdvösségre jussunk. Isten azoknak adta a Tízparancsolatot, akiket a szolgaságból mentett ki. Ő maga mondta el a Tízparancsolatot a Sínai-hegyen, ez is mutatja, hogy a javunkat akarja. Mózes is erre utalt: „*És megparancsolta nekünk az Úr, hogy cselekedjünk mind e rendelések szerint, hogy féljük az Urat, a mi Istenünket, hogy jó dolgunk legyen teljes életünkben, hogy megtartson minket az életben, mint e mai napon*” (5Móz 6:24). Nem csoda, hogy a zsoltáros így fogalmazott: „*Mennyire szeretem törvényedet! Egész nap azon elmélkedem*” (Zsolt 119:97).

II. Az Úr keresése

(Tekintsük át Péld 2:1-9 verseit az osztályban!)

Aki elutasítja vagy figyelmen kívül hagyja Isten törvényét, elveszíti a kapcsolatot vele. Az Úr a saját képére teremtett, ezért a törvény a vele való kapcsolat fontos útmutatója. Segít, hogy egészséges, boldog családban éljünk, legyenek barátaink, mert messzeágazó alapelveket fektet le a jóról és rosszról. A *Példabeszédek* könyve nem igazolja az emberi böl-

csességet. Nem engedi, hogy kételkedjünk az isteni parancsolatokban. Isten tudása abszolút, mindent átfogó. Az emberi tudást gazdagítja, ha Istenről és az Ő dolgairól elmélkedünk. Isten megismertette magát velünk a Biblia és Jézus Krisztus által. A Biblia írói gyakran dicsérik Istent kinyilatkoztatásának tökéletes voltaért és megbízhatóságaért.

- **Dávid:** „Az Úr beszédei tiszta beszédek, mint földből való kohóban megolvasztott ezüst, hétszer megtisztítva. Te Uram, tartsd meg őket; őrizd meg őket e nemzetségtől örökké” (Zsolt 12:7-8). „Az Úrnak törvénye tökéletes, megleveníti a lelket; az Úrnak bizonyágtétele biztos, bölcsé teszi az együgyűt. Az Úrnak rendelkezései helyesek, megvidámítják a szívet; az Úrnak parancsolata világos, megvilágosítja a szemeket” (Zsolt 19:8-9).
- **Mózes:** „Mert e parancsolat, a melyet én e mai napon parancsolok néked, nem megfoghatatlan előtted; sem távol nincs tőled... Sőt felette közel van hozzád ez ige: a te szádban és szívedben van, hogy teljesítsed azt. Lám elődbe adtam ma néked az életet és a jót: a halált és a gonoszt. Mikor én azt parancsolom néked ma, hogy szeressed az Urat, a te Istenedet, hogy járd az ő útain, és tartsd meg az ő parancsolatait, rendelkezéit és végzéseit, hogy élj és szaporodjál” (5Móz 30:11, 14-16).
- **Jézus:** „Aki ismeri az én parancsolataimat és megtartja azokat, az szeret engem; aki pedig engem szeret, azt szereti az én Atyám, én is szeretem azt, és kijelentem magamat annak” (Jn 14:21). „Szenteld meg őket a te igazsággal: A te ígéd igazság” (Jn 17:17).

Elmélkedjünk: Ha valaki nem fogadja el Isten bölcsességét, milyen más forrásból juthat tudáshoz? A másik lehetőség, hogy a bűnös, véges emberi gondolkodást fogadja el. Az Ige alapján a bölcsesség kezdőpontja Isten kinyilatkoztatása: „Mert nálad van az életnek forrása; a te világosságod által látunk világosságot” (Zsolt 36:10); „Az Úrnak félelme feje a bölcsességnek” (Péld 1:7); „Ne légy bölcs a te magad ítélete szerint; féld az Urat, és távozzál el a gonosztól. Egészség lesz ez a te testednek, és megújulás a te csontjaidnak” (Péld 3:7-8); „Az emberektől való félelem tört vet; de aki bízik az Úrban, kiemeltetik” (Péld 29:25).

III. Az igazság szeretete

(Tekintsük át Péld 14:34 és 1:2-5 verseit az osztályban!)

A Példabeszédek könyve Isten tanácsait alkalmazza különféle helyzetekben, mivel végső soron ez az igaz tanítás könyve. Nem magasztalja az emberi tudást, hanem rámutat, hogy az igazi bölcsesség Istentől ered. Az

Istennek való engedelmesség pozitív hatást tesz a családokra, vállalatokra és kormányzatokra: „Az igazság felmagasztalja a nemzetet; a bűn pedig gyalázatára van a népeknek” (Péld 14:34). Arra találunk gyakorlati útmutatást ebben a könyvben, hogyan éljünk fegyelmezetten és körültekintően a zavaros világban. Sokan gúnyolják az abszolút igazság gondolatát. Bölcs Salamon azonban megfigyelte: „Bölcsesség és erkölcsnek tanulására, értelmes beszédek megértésére; okos fenyítéknek, igazságnak és ítéletnek és becsületességnek megnyerésére; együgyűeknek eszesség, gyermeknek tudomány és meggondolás adására. Hallja a bölcs és öregbitse az ő tanulságát, és az értelmes szerezzen érett tanácsokat” (Péld 1:2-5). A kiindulási pont, hogy rendeljük alá magunkat Istennek: „Az Úrnak félelme feje a bölcsességek; a bölcsességet és erkölcsi tanítást a bolondok megutálják” (7. vers).

Elmélkedjünk: Minként a *Példabeszédek* könyve, úgy Mózes ötödik könyve is számos gyakorlati tanáccsal lát el. Hív, hogy szeressük és féljük az Urat. Milyen tanítás rejlik ebben a Biblia igazi Szerzőjéről?

3. LÉPÉS: ALKALMAZD!

Tanítók részére: A világi társadalom elutasítja az Isten iránti hűséget, ami hatalmas problémákhoz vezet. Gúnyolják az engedelmisséget és tumbol az erőszak. Beszéljük meg, miért történik mindez! Mit tud tenni egy ember vagy egy szombatiskolai osztály az árral szemben?

Elgondolkodtató kérdések:

- 1) Isten és az Ige iránti szeretettől vezérelve hogyan léphetünk fel a mai társadalom erős negatív irányzataival szemben?
- 2) Milyen módon dicsőíti a média a kétes viselkedési mintákat?
- 3) Miért kell folyton arra figyelmeztetni minket, hogy hitéletünk őszinteségét az mutatja meg, hogyan bánunk családtagjainkkal?

4. LÉPÉS: GYAKOROLJ!

Tanítók részére: Emlékeztessük az osztály tagjait: amikor Jézus nevében imádkozunk, az több annál, hogy megemlítjük a nevét az ima elején és végén. Jézusi lelkülettel kell imádkoznunk, bízva ígéreteiben, a kegyelmére támaszkodva és példáját követve!

Tevékenység: Miért nem jött még vissza Jézus? Sokszor mondják, hogy azért, mert az evangélium még nem jutott el mindenkihez. Ellen White más megközelítést is ad: „Ha megaláznánk magunkat Isten előtt, kedvesek, udvariasak, gyengédek és könyörületesek lennénk, akkor száz megtérő volna ott, ahol most csak egy van. Valljuk, hogy megtérünk, mégis énünk nagy részét magunkkal cipeljük, és túl drágának tartjuk ahhoz, hogy feladnánk. Előjogunk, hogy Krisztus lábához letegyük ezt a terhet, és helyébe magunkra öltjük az Ő jellemét és hasonlatosságát. Megváltónk várja, hogy ezt megtegyük... »*tanuljátok meg tőlem...* - mondja Jézus - és *nyugalmat találtok a ti lelkeiteknek*« (Mt 11:29). Miért nem tanulunk Megváltónktól mindennap? Miért nem élünk vele állandó közösségben, hogy egymással való kapcsolatunkban is kedvesen és udvariasan tudjunk szólni és cselekedni? Miért nem dicsőítjük az Urat azzal, hogy szelíden és szeretettel viszonyulunk egymáshoz? Ha a menny alapelveivel összhangban beszélünk és cselekednénk, akkor hitetleneket vonzana Krisztushoz az, hogy találkoznak velünk” (Ellen G. White: *Testimonies for the Church*. [Bizonyágtételek.] 8. köt., 189-190. o.).

Gondoljunk olyan gyakorlati dolgokra, amelyek által még jobban tükrözhetjük Krisztus kedvességét és előzékenységét a mindennapi életben!

JÓTETT HELYÉBE JÓT VÁRJ!

Miranda Starr, a nyugat-virginiai Parkersburg Academy igazgatója és tanára szeretett volna egy kísérleti tevékenységet elindítani 1. és 2. osztályos diákjai körében.

„A hittanórán arról tanultunk, hogy a jóság mindig *ragályos* - számol be a tanárnő. - Látni akartuk, vajon tényleg így van-e.”

Mirandának támadt egy ötlete. Miért ne mennének el a helyi idősek otthonába, ahol a diákok felolvasnának az időseknek, és közben összebarátkoznának velük? „Mindig vágytam rá, hogy egyszer valami ilyesmibe kezdjünk” - mondta Miranda.

Januárra már elég jól olvastak a diákok ahhoz, hogy egyedül is sikerüljön egy-egy szöveget folyékonyan visszaadniuk. „Minden második pénteken elmegyünk az idősek otthonába - mondja a nyolc éves Ben. - Énekelünk, azután felolvasunk.”

„Nem volt nehéz választani a bácsik és nénik közül - szól közbe a hét éves Reagan. - A szemükbe néztünk és úgy választottunk. Nagyon szeretjük őket.”

A könyvet is a diákoknak kell kiválasztaniuk, amiből olvasni akarnak, és ha az egyiket befejezték, cserélnek a társaikkal.

„Az én partnerem neve Jane néni” - meséli a hat éves Sophia. Az állatok lábnyomairól olvastam neki, egy nap éppen a vörös rókáról. A néni elmondta, hogy egyszer volt egy rókája, amit háziállatként tartott.”

A felsőbb osztályok tanulói is részt vesznek a misszióban. Az idősek otthona fogadást adott a diákok tiszteletére, és Mirandát megajándékozták egy emléklappal, amire azt vészték fel, hogy az önkéntesek olyanok, mint a fényes csillagok.

Miranda sikerként értékeli a „jóság-kísérletet”. „Jótett helyébe valóban jót kaptunk. Örömet akartunk szerezni az időseknek, de mi még sokkal többet kaptunk tőlük.”

A bölcs ember alázatos

A lecke rövid áttekintése

ALAPIGE: Példabeszédek 30

A TANULÓ CÉLJA:

Tudni: Tanuljuk meg becsülni a bölcsesség mennyei forrását, amelynek alapja a Teremtő maga, és értékeljük a mindent átfogó bölcsességet, ami utat mutat és sikerre vezet!

Érezni: Vágyódjunk Isten dolgainak tanulmányozására a természetben, hogy megtaláljuk az áldásait! Ez késztesen elfogadni Isten tanácsait a hétköznapiakban!

Cselekedni: Imádkozzunk Isten bölcsességéért és erejéért, hogy az Ő terve szerint tudjunk élni, bemutatva, „mi az Istennek jó, kedves és tökéletes akarata” (Róm 12:2)! Ne a világias környezethez hasonljunk!

A TANULMÁNY VÁZLATA:

I. A teremtett világ az ismeretszerzés nagyszerű forrása

- A** Mit tanulhatunk Isten jelleméről a természetet szemlélve?
- B** Az eredeti teremtés nagy részének „jóságát” eltorzította a bűn. Hogyan értékelhetjük tehát helyesen azt, amit most látunk?

II. Érezni: A Szentírás fényében magyarázzuk a természet világát!

- A** Salamon és Agur (akik a Példabeszédek nagy részét leírták) szintén a bűnös világban éltek, de nem riasztotta el őket a rossz, hittek a Teremtő jóságában. Hogyan lehetséges ez?
- B** Hogyan kibővíti az evolúciós elmélet az állatok és a természet értékét?

III. Cselekedni: Találkozás a természet Teremtőjével: a szombat áldása

- A** Hogyan segíthet a szombat a természet „jóságáról” tanulni?
- B** Miként véd a hat napos teremtés hite (1Mózes 1-2. fejezet) az élet eredetéről szóló hamis magyarázatoktól?

Összefoglalás: A *Példabeszédek* könyve 30. fejezete az Isten terve szerinti életet és az ezzel együtt járó áldásokat mutatja be. Emlékeztet, hogy az életünk az Istennel való kapcsolat által lehet a legjobb.

TANULÁSI ÚTMUTATÓ

1. LÉPÉS: MOTIVÁLJ!

A lelki növekedés alapja: Teljes mértékben bizhatunk Isten kinyilatkoztatott Szavának igazságában és hitelességében.

Tanítók részére: *Példabeszédek* könyve 30. fejezete azt tanítja, hogy végül csődöt mond az erkölcsi bizonytalanság és a relativizmus. A helyes és a helytelen, a jó és a rossz, az igaz és a hamis közötti ellentétet nem lehet eltörölni, akárhogy próbálkozik is a posztmodern társadalom. A *Példabeszédek* könyve szerint sem a gonosz eltűrése, sem az erkölcsi közöny nem erény és nem is megfelelő válasz.

Nyitó tevékenység: Gondolatébresztő: vajon a mai társadalom hány problémája következik Isten alapelveinek mellőzéséből? Mennyiben változna meg a társadalmon, ha a házastársak hűségesek lennének egymáshoz, ha nem lenne házasságtörés? És ha nem lopna senki, ha mindenki becsületesen élne úgy otthon, mint a munkahelyén?

Elmélkedjünk: A *Példabeszédek* könyve nem csatolja Isten ismeretét a bölcsesség egyéb, világi rendszereihez. Ellenkezőleg! Isten alapelvei határozzák meg a bibliai bölcsességet, a bölcsesség és a tudás igazi forrását, az ítélet zsinórmértékét. Az Istennel való személyes kapcsolat orvosság az emberi tudatlanságra. Miért olyan nehéz az embernek beismereni oktalanságát?

2. LÉPÉS: FEDEZD FEL!

Tanítók részére: A 30. fejezet azzal nyit, hogy Agur elismeri: önerőből nem találhat bölcsességet (2-3. vers); majd szónoki kérdésekkel érzékelteti, hogy egyedül Isten bölcs (4. vers), aki készséggel ad bölcsességet Igéje által (5. vers). Végül figyelmeztet, hogy Isten Szavát nem lehet meghamisítani: „*Ne tégy az ő beszédéhez; hogy meg ne feddjen téged, és hazug ne légy*” (6. vers). Ezt a gondolatot más bibliai írók is megfogalmazták (Mózes és János).

BIBLIAKOMMENTÁR

I. Isten tudása

(Tekintsük át Péld 30:3-6 verseit az osztályban!)

A bölcsességirodalom alapját képezi a Biblia tanítása a hat napos teremtésről. A Biblia leghosszabb beszédében (Jób 38-41. fejezet) Jóbhoz szólva Isten örömmel utal a világ teremtésére. A Szentírás elejétől végig fenntartja a teremthitét; bemutatja Isten jellemét és munkáját, gazdagítja az ismereteinket. „A Biblia nem mondja Istenről, hogy Ő a megbocsátás, holott valóban megbocsát, vagy hogy Isten a tudás, bár Ő mindentudó, vagy hogy Ő a hatalom, holott mindenható. Minden más tulajdonság – akár a gyémánt csiszolt oldalai, újabb és újabb fénylő ablakot nyit Isten szívébe” (Timothy R. Jennings: *The God-shaped Brain: How Changing Your View of God Transforms Your Life.* [Az Isten alkotta agy: Hogyan változtatja meg az életet a nézeted Istenről.] Downers Grove, Ill., 2013, InterVarsity Press. 22. o.).

Agur és a többi bibliai író szerint akkor nyerünk igaz tudást, ha örömmel meghajlunk a menny és a föld Teremtője előtt, aki méltó a hódolatunkra. Ha az ember figyelmen kívül hagyja Istent és teremtő erejét, akkor végül ellene is fordul, ahogy Salamon utalt rá: „*Hanem lásd, ezt találtam, hogy az Isten teremtette az embert igaznak; ők pedig kerestek sok kigondolást*” (Préd 7:29). A bűn következtében a teremtés már csak részben mutatja az isteni rendet, sőt az ember értelme is szűkült a bűn miatt, nem képes megérteni a teljes valóságot.

Elmélkedjünk: Milyen emberi előítéletek és elképzelések kapcsolódnak az Isten jellemét és munkáját illető helytelen gondolatokhoz? A Biblia szerint milyen előfeltétele van az igazi tudás elnyerésének, milyen hozzáállásra van szükség?

II. Az arrogáns

(Tekintsük át Péld 30:10-31 verseit az osztályban!)

Péld 30:10-31 olyan viselkedési formákat sorol fel, amelyek megrontják a társadalmi rendet, és szembehelyezkednek Isten szempontjaival (elméletekre utalunk, nem értelmi képességekre). Egyre kevesebben tisztelik Isten igazságát. Az Ige szerint az ember inkább illúziókban él, bűnös szemléletet fogad el erkölcsi normaként. A társadalmi problémák tehát nagyrészt nem észbeli hiányosságokból fakadnak, hanem lelki

gőgből. A könyv az ilyen embert nevezi úgy, hogy „együgyű” vagy „bolond”; hiszékeny, felelőtlen, üresfejű, tapasztalatlan, aki kísértésbe esik, és nem fogadja el a feddést és a helyreigazítást.

Elmélkedjünk: A Példabeszédekben a bölcsesség első alapelve az istenfélelem. Ez nem pusztán a tanulás egy eleme, hanem az a pont, ahol a bölcsesség keresésének kezdődnie kell. Ez a döntés meghatározza a bölcsességben való növekedést, beleértve az erkölcsiséget is. A bibliai írók mind ebből indulnak ki. Hogyan lehetünk biztosak abban, hogy az első alapelv igaz? Tehát ismerve ennek az elvnek a természetét, mi lesz az első lépés, amit meg kell tennünk, ha a bölcsességet keressük?

III. Amit a természetből tanulhatunk

(Tekintsük át Péld 30:18, 19 és 24-31 verseit az osztályban!)

A Példabeszédek szerint a teremtett világot szemlélve ismerhetjük meg legjobban Istent és útjait, sőt, tanulhatunk az állatoktól is: „*Eredj a hangyához, te rest, nézd meg az ő útait, és légy bölcs*” (Péld 6:6)! Ez a rész a szorgalomról szól. Sokat megtudhatunk az élet csodáiról, az állatok intelligenciájáról. Candace Savage: *Crows: Wise Guys of the Avian World [Varjak: A levegő birodalmának bölcssei.]* című könyvéből például megtudhatjuk, Isten miért éppen a hollóknak parancsolta meg, hogy etessék Illést (1Kir 17:4). Elérzékenyülünk az állatok életét tanulmányozva. Az állatok érzelmeiről és szeretetéről Ellen White megjegyezte: „Titok az, hogy sok állat értelmessége mennyire megközelíti az emberét! Az állatok látnak, hallanak, szeretnek, félnek és szenvednek. Sokkal becsületesebben használják szerveiket, mint sok ember. Együttérzést és gyengédséget tanúsítanak szenvedő társaik iránt. Az állatok sokszor jobban ragaszkodnak gondviselőikhez, mint ahogy az egyes emberek esetében tapasztalható. Szoros szálak fűzik őket az emberhez, és nagyon szenvednek, ha ezek a szálak elszakadnak. Melyik érző szívű ember – aki gondozott már háziállatokat – tud annak az állatnak bizalmat és szeretetet sugárzó szemébe nézni, és tudja szántsándékkal a hentes kezébe helyezni? Hogyan tud húsából jóízűen lakmározni?” (Ellen G. White: *A Nagy Orvos lábnymán*. Budapest, 2001, Advent Kiadó. 218. o.)?

Elvégre az ember és az állat ugyanabból az anyagból van (1Móz 2:7, 19). Jézus maga is nagy becsben tartotta saját keze alkotta teremtményeit: „*Vegyétek eszetekbe a mező liliomait, mi módon növekednek: nem munkálkodnak, és nem fonnak; de mondom néktek, hogy Salamon minden dicsőségé-*

ben sem öltözködött úgy, mint ezek közül egy” (Mt 6:28-29). Ellen G. White a természet csodáira is felhívja a figyelmet: „Amikor kimegyünk a természetbe, Krisztus valóságossá teszi jelenlétét számunkra, és figyelmünket a maga békességére és szeretetére irányítja” (Ellen G. White: *Krisztus példázatai*. Budapest, 1999, Advent Kiadó. 14. o.).

Egy pszichológus rámutat, hogy ha a gyerekek több időt töltenének a frissítő természetben, mint az elektronikus technológiával felszerelt, természetellenesen stimulált környezetben, kevesebb probléma és kevesebb lázadás lenne az iskolákban (lásd Richard Louv: *Last Child in the Woods: Saving Our Children From Nature-deficit Disorder*. Chapel Hill, N.C.: 2008, Algonquin Books of Chapel Hill.)

Elmélkedjünk: Minél jobban megismerjük a természet világát – a növényeket, az állatokat, a víz összetételét és az életre gyakorolt hatását, a levegőt, amit belélegzünk, a pontos távolságunkat a naptól, ami a megfelelő életkörülmények miatt szükséges stb. –, annál jobban csodáljuk a Teremtőt. Ő Úr az idő felett is (megalkotta az első hét napjait, majd összekapcsolta azokat az első hétté), ami ugyancsak erejét és szeretetét bizonyítja. Miért idegenedett el az ember mégis az állatoktól és a természettől?

3. LÉPÉS: GYAKOROLJ!

Tanítók részére: Ha meg akarjuk ismerni a bölcsességet, Istentől kell tanulnunk, aki egyedül birtokolja az igazi tudást. Ez a hozzáállás húzódik meg az egész *Példabeszédek könyve* mögött, cáfolva a felvilágosodás racionalista nézeteit, miszerint az emberi bölcsesség képes segítség nélkül is eljutni az igazság megismerésére. Ez a gondolkodásmód óriási tévedésnek bizonyult. A középkori egyház múltja véres, csak hogy a modernkor ateizmusa még brutálisabb. Sajnálatos módon azonban a felvilágosodás-kori szemlélet bukása ferde poszt-modern következményhez vezetett, ami szerint semmi sem abszolút (kivéve ezt!). A *Példabeszédek könyve* egészen más nézethez ragaszkodik: Isten kinyilatkoztatott Szava igaz és megbízható.

Elgondolkodtató kérdések: Milyen bizonyítékot találunk a *Példabeszédek könyvében* arra, hogy Isten a bűnös világgal sem tartózkodó, távolságtartó, kőszívű és tiltó, hanem személyesen közel van hozzánk, szeret és erőt ad?

Gyakorlati kérdések:

- 1) Mi lehet az oka, hogy kevesebbet foglalkozunk a természet csodáival és a Teremtővel?
- 2) Hogyan ássa alá az evolúciós elmélet a természet értékeit?

4. LÉPÉS: ALKALMAZD!

Tanítók részére: Salamont is lenyűgözte a teremtett világ, mint apját, Dávidot. Keressünk zsoltárokat, amelyekben Dávid magasztalja a Teremtőt (pl. 19., 33. és 104. zsoltár)! Kérjük meg az osztály tagjait, hogy beszéljenek olyan esetekről, amikor a természet révén közelebb kerültek a Teremtőhöz!

Tevékenység: Vigyünk az osztálynak újságcikkeket és könyveket különböző állatokról, az intelligenciájukról, ragaszkodásukról és szorgosságukról! Beszéljünk saját tapasztalatainkról, ahogy megfigyeltük ezeket a tulajdonságaikat! Sok internetes honlap közöl videókat, pl. lassított felvételekkel mutatják be a madarak repülését. Így láthatjuk a farktollak mozogásának nagyszerűségét, amit pusztán szemmel figyelve egyszerű csapkodásnak vélünk.

HÁROMSZORI MEGMENTÉS

Jesse négy évesen veszítette el az édesanyját. Kilenc éves korában már nevelőotthonban élt. Tizenéves volt, amikor találkozott egy kosárlabdázóval, akivel beszélgetésbe elegyedett, és kiderült, hogy unokatestvérek.

Jesse hozzájuk költözött, és idővel megtudta, hogy édesanyja azért halt meg, mert a férje, azaz az ő apja verte. A fiúban folyton nőtt a harag és a gyűlölet. Belépett a légierő kötelékébe, majd a tengerészgyalogsághoz szegődött. Megnősült, született három gyermeke, de elvált és magára maradt.

Egy nap úgy érezte, hogy semmi értelme az életének. Fogta a fegyverét és a lőszereket, majd lesétált a tengerpartra, hogy véget vessen a szenvedésnek. Begázolt a vízbe, kiült egy sziklára. Hamarosan jött egy rendőr, de Jesse a fegyverrel tartotta távol magától. Egy ezredes is odament, de hiába adott parancsot Jesse-nek, hogy tegye le a fegyvert, nem volt rá hajlandó. Amikor viszont az apját látta közeledni, betelt a pohár. Jesse szájába vette a fegyver csövét, és meghúzta a ravaszt. Dördült a fegyver, ő hátraesett, de élt! A golyó megakadt a puska csövében félúton!

Jesse-t elbocsátották a haditengerésztől, miután újból öngyilkosságot kísérelt meg. Ez alkalommal a baleseti sebészetten kötött ki, ahol Dr. Nozaki, egy hetednapi adventista orvos vette kezelésbe, aki eldöntötte, hogy megmenti a fiút. A műtét után felébredve Jesse egy Bibliát talált az ágya mellett. Eltűntette, de mindennap újabbat talált.

Amikor kiengedték a kórházból, az orvos biztatta, hogy olvassa el *János evangéliumát*. Jesse végül szót fogadott, és lassan megtanult bízni jövendőjében és Istenben is. Jární kezdett a gyülekezetbe és megkeresztelkedett. Visszatért a sziklához is, ahol a csoda történt vele, és megköszönte Istennek az életét.

Később kibékült a volt feleségével, és Dr. Nozaki otthonában újból házasságot kötöttek.

Nők és bor

A lecke rövid áttekintése

ALAPIGE: Példabeszédek 31:4-5, 29-31

A TANULÓ CÉLJA:

Tudni: Nem jelentéktelenek az életmódunkat érintő döntéseink. Meghatározóak és túlmutatnak a saját életünkön, tehát nem csak ránk hatnak!

Érezni: Olyan döntéseket hozunk, amelyek gazdagítják az életünket most és felkészítenek a mennyre!

Cselekedni: Határozzuk el, hogy a Szentlélek segítségével követjük Isten irányelveit, amelyek ígérete szerint áldásunkra lesznek, és amelyeket követve mi is áldást jelenthetünk mások életében!

A TANULMÁNY VÁZLATA:

I. Példabeszédek 31. fejezete szerint meghatározóak az életmódbeli döntéseink valós következményei

- A** Példabeszédek 31. fejezete két fontos kérdést vet fel, amelyekről minden embernek döntenie kell: a szeszesitalok fogyasztása, valamint a férfi-nő kapcsolat. Hogyan tanulhatunk meg jól dönteni e két téren?
- B** Hogyan befolyásolja a média (rádió, televízió, internet) az emberek gondolkodását ezekről?

II. Feszültség a társadalmi értékek és Példabeszédek 31. fejezetének tanácsai között

- A** Miért általános az értékek közötti feszültség?
- B** Hogyan tudjuk a legjobbat választani a Biblia tanácsai és a társadalmi nyomás között?

III. Határozzuk meg, miként tudunk megfelelő életmódbeli döntéseket hozni!

Képzeljük el, milyen más lenne, ha mindenki kerülné az ártalmas italok fogyasztását és tisztelné a család értékét, meg az erkölcsi tisztaságot kimondó bibliai alapelveket! Említsünk olyan helyzeteket, amelyekben ezek a döntések változást hoznak!

Összefoglalás: A *Példabeszédek* könyve azzal ér véget, hogy emlékeztet az életmódbeli döntéseink fontosságára. Az utolsó fejezet részletes leírást ad az istenfélő asszonyról. A könyv különböző felelősségi köröket, munkáágakat érint, az utolsó fejezet pedig dicséri az intelligens, bölcs és kedves nőt, aki mindennapi feladatait végzi. Ez arra tanít, hogy nincsenek jelentéktelen döntések, és csak az vezet eredményre, ha féljük az Urat (31:30) – ez gyakran megfogalmazott alapelv a *Példabeszédek* könyvében.

TANULÁSI ÚTMUTATÓ

I. LÉPÉS: MOTIVÁLJ!

A lelki növekedés alapja: A könyv utolsó fejezete az élet két fontos területéről ejt szót: mit iszunk és hogyan élünk a hétköznapiakban. Különösen kiemeli a „szorgos anya” mindennapi feladatait. A fejezet végén újra megjelenik az istenfélelem, ami az igaz élethez szükséges alapvető választás.

Tanítók részére: A *Példabeszédek* a helyes életre vezető tanácsokat és útmutatást nyújt az egész családnak, apának, anyának, fiaknak, lányoknak – mindenkinek. Vannak köztük parancsok, mások inkább praktikus javaslatok. Időnként a választások következményeiről is olvashatunk. A fejezeteket összefogó keret a hit a Teremtő Istenben, akit a Biblia minden könyve magasztal. E heti tanulmányunk felveti, hogy gondolkodjunk el valamiről, amit számos kultúrában előszere-ttel gyakorolnak: az alkoholos italok fogyasztásáról. Szó esik még a működő család áldásairól is, különös tekintettel az anya szerepére.

Nyitó tevékenység: Ha lehet, mutassunk az osztálynak statisztikai adatokat arról, hogyan vezet házassági problémákhoz az ivás. Fontos még az is, hogy az alkohol hatása alatt a király (vezető) sem képes maradéktalanul elvégezni feladatait. A *Példabeszédek* könyve ellenpéldaként a családja életét helyesen igazgató anyát említi, akit házanépe ezért valóban tisztel. Ellen G. White is ír erről: „A helytelenül igazgatott család befolyása messzeterjedő és baljóslatú az egész társadalomra. A gonoszság áradatában összegződik, amely hatással van a családra, a közösségre és a nemzetre. Lehetetlen úgy élnünk világunkban, hogy ne árasztanánk befolyást környezetünkre. A család tagjai közül senki sem zárkozhat önmagába úgy, hogy a család többi tagja ne érezne befolyását és lelküle-

tét. Még az arckifejezés is befolyást áraszt a jóra vagy a rosszra. A lelkület, a szó, a cselekedet, a mások iránt tanúsított magatartás félreismerhetetlen. Ha önzően él, lelkivilágát a reménytelenség légköre veszi körül; azonban, ha Krisztus szeretete él szívében, előzékenységet, kedvességet, gyengédséget tanúsít mások érzéseire, és a szeretet, a gyöngédség hálás, boldog érzésének tetteiben részesíti társait. Bemutatja, hogy Jézusért él és lábainál naponta tanulja a leckét, világosságot és békét nyer. Elmondhatja az Úrnak: »A te jóvoltod felmagasztalt engem« (Ellen G. White: *Boldog otthon*. Budapest, 2012, Advent Kiadó. 33. o.).

Elmélkedjünk: Miért kell mindenkit figyelmeztetni a szeszitalok veszélyeire, amikor Péld 31:4-5 csak a királyt szólítja meg? Milyen tanulságot találhatnak a derék asszonyról szóló részben az egyedülálló férfiak vagy nők?

2. LÉPÉS: FEDEZD FEL!

Tanítók részére: *Példabeszédek könyve* 31. fejezetének két témáját több száz éve fogalmazták meg, ám ezek még ma is időszerűek: 1) a szeszitalok ártalmai és 2) a rendezett család, amiről az istenfélő feleség, anya gondoskodik.

BIBLIAKOMMENTÁR

I. Szeszitalok

(Tekintsük át Péld 31:3-9 verseit az osztályban!)

A pompás gyümölcsökből is lehet bódító italokat készíteni. Az alkohol az agynak az erkölcsi döntésekért felelős területét kódosítja el. Hatása alatt az ember helytelen dolgokat tehet, pl. törvényt szeg vagy igazságtalan ítéletet hoz, nem védi az elnyomottakat (Péld 31:5, 8-9). Minden emberre érvényes a figyelmeztetés, bármilyen befolyási köre is legyen. Aki nem hisz Istenben, azt mondja: „*együnk, igyunk, mert holnap meghalunk*” (Ézs 22:13).

Nem megoldás, ha az ember italba fojtja bánatát, azzal csak elodázza a problémával és a nehézséggel való szembenézést.

Elmélkedjünk: Példabeszédek 31. fejezetét a Lemuelnek szóló „anyai tanács” vezeti be, majd a részegség elleni figyelmeztetés következik, ami felvázolja a tragikus következményeket is. Miért kísért sok embert az, hogy a problémáit alkoholba fojtja?

II. Az istenfélő anya

(Tekintsük át Péld 31:10-31 verseit az osztályban!)

A könyvet Péld 31:10-31 szakaszának leírása zárja a derék asszonyról, ez a csúcspontja. A fejezeteken végighúzódott az „idegen” asszony témája, akinek csábítása romlást hoz. A derék asszony képe ellentétes az idegen asszonyéval; a bölcsesség és az Isten értékrendje szerint élő nőt mintázza. Az 1. és a befejező versek áldással keretezik a szakaszt: a derék asszony áldás a férjének (11-12. vers), aki ezért dicséri is (28-29. vers). A férj ismert személyiség, a város kapujában ül (23. vers – a kapu az ókori izraelita közösségek társadalmi központja volt), feleségét ott is dicsérik, a közösség elismerése övezi (30-31. vers). Az asszony nem önző, hanem istenfélő, „féli az Urat” (30. vers), tehát bölcsességet nyer az Igéből. A *Példabeszédek* könyve szerint a bölcsesség elsősorban nem intellektuális és tudományos teljesítmény, hanem kapcsolat a Teremtővel.

Elmélkedjünk: Hogyan hat az indítékainkra és a döntéseinkre, tisztában látjuk-e Isten munkáját az emberi szívben, ha megértjük a *Példabeszédek* könyvének e két fontos életelvét?

3. LÉPÉS: GYAKOROLJ!

Tanítók részére: Gondoljunk olyan bibliai történetekre, amelyekben a lerészegedés borzasztó, hosszan tartó következményekkel járt (például Noé és fiai [1Móz 9:18-27]; Lót és lányai [1Móz 19:30-38])! Találjunk példákat a Bibliában olyan női szereplőkre, akik a *Példabeszédek* 31. fejezetében leírt jellemvonásokat szemléltetik! Ennek fényében fontoljuk meg a következőket: Egyedül Jézus választhatta ki az édesanyját – az összes akkor élt nő közül Máriát választotta, aki rendelkezett olyan tulajdonságokkal, amelyek alapján Jézus tudta, hogy ő lesz a legjobb anya számára. Az anyák szerepe igen fontos a társadalomban. Ellen G. White is hangsúlyozza a családi értékeket: „A keresztény édesanya hasznosságának hatáskörét nem szabad leszűkíteni otthoni életével. Az otthoni körben gyakorolt hasznos befolyást messzeterjedőbb hasznosságban fogja érezni szomszédságában és Isten gyülekezetében. Az odaadó feleség és anya számára az otthon nem börtön” (*Boldog otthon*. Budapest, 2012, Advent Kiadó. 199. o.).

Elgondolkodtató kérdések: Hogyan bátoríthatjuk és dicsérhetjük meg a feleségeket és az édesanyákat az év minden napján, nem csak anyák napján?